

SIMONA ŠIRVYDAITĖ

Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonų (Šakių r.)

(Vorpilio, 16141; Pilaitės, 3264; III piliakalnio, 3265; Žydkapių, 24680; Balnakalnio, 3263)

2012 metų žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų

ATASKAITA

2012

VILNIUS

TURINYS

ĮVADAS	2
PAMINKLO SITUACIJA	3
ANKSTESNIŲ TYRIMŲ APŽVALGA.....	5
ŠURFŲ APRAŠYMAI	8
ARCHEOLOGINIAI ŽVALGYMAI	25
IŠVADOS	26
RADINIŲ SĄRAŠAS.....	26
PLANŲ IR BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS.....	32
PLANAI IR BRĖŽINIAI.....	33
ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS.....	11
ILIUSTRACIJOS.....	43
PRIEDŲ SĄRAŠAS.....	82

IVADAS

2012 metų birželio-spalio mėnesiais Šakių rajono savivaldybės užsakymu buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai Sudargo piliakalnių teritorijos ir apsaugos zonoje, kur planuoja įrengti takelius, medinius laiptus, atokvėpio, apžvalgos, žaidimų, automobilių stovėjimo aikštes, pavėsines, lauko tualetus.

Atsižvelgiant į ankstesnių tyrimų duomenis, siekiant patikrinti ar žemės judinimo vietose išlikęs kultūrinis sluoksnis, archeologiniais žvalgomaisiais tyrimais ištirta 55 m², kasant 1x1 m² dydžio šurfus būsimų informacinių stendų, žaidimų aištelės, lauko tualetų vietose, automobilių stovėjimo aikštelių, projektuojamų takų vietose ir 2x1 m² šurfus būsimų suolelių vietose. Kitose žemės judinimo darbų vietose, kur ankstesnių tyrimų duomenimis kultūrinio sluoksnio nėra arba jis yra giliau nei numatomi žemės judinimo darbai, ir grežiamų polių terasuotiems laiptams vietose buvo žvalgyta (**planas 1**). Iš viso buvo žvalgytas apie 3000 m² plotas.

Archeologiniams žvalgomiesiems tyrimams vadovavo Simona Širvydaitė, Kultūros paveldo departamentas šiems tyrimams 2012-06-06 išdavė leidimą Nr.124.

Šurfai orientuoti pagal pasaulio šalis, šurfų koordinatės pateikiamos LKS 94 koordinacijų sistemoje.

Fotografavo ir braižė ataskaitos autorė.

Tyrimų metu rasti archeologiniai radiniai pristatyti į Lietuvos nacionalinį muziejų.

PAMINKLO SITUACIJA

Penki Sudargo vardu žinomi piliakalniai (Šakių rajonas, Sudargo seniūnija), išsidėstę kairiajame Nemuno krante, dviejuose kaimuose (Burgaičiuose ir Girnaičiuose), sudarydami du gynybinius kompleksus.

Pirmoji grupė – Sudargo, Grinaičių piliakalnis, vad. *Balnakalniu* ir Sudargo, Grinaičių II, vad. *Žydkapiu* piliakalnis su gyvenvieta.

Spėjama, kad komplekso pagrindinės pilies vieta buvęs piliakalnis vad. Žydkapiu. Jis įrengtas daubų apsuptame aukštumos kyšulyje. Piliakalnis vad. Balnakalniu, esantis apie 100 m į PR nuo vad. Žydkapiu, buvęs pastarojo priešpiliu. Pagrindinio piliakalnio aikštelė pailga, apie 40x30 m dydžio, ištęsta ŠR-PV kryptimi. Iš V, Š ir R ją saugo statūs, iki 25 m aukščio šlaitai, o iš PV nuo gretimų aukštumų – 30 m ilgio ir apie 20 m pločio pylimas, nuo gretimos aukštumos siekias 3,5 m aukščio. Tarp pylimo ir aukštumos yra atkurtas buvęs griovys. Piliakalnio aikštelė, pylimas ir greta jo esanti aukštuma yra stipriai paveikti žmonių veiklos per pastaruosius šimtmečius – aukštumoje ir piliakalnio aikštelėje XVIII-XIX a. įrengtos žydų kapinės, pylimas, aikštelė ir šlaitų viršutinė dalis II pasaulinio karo metais iškasinėta apkasais.

Antroji grupė - Sudargo, Burgaičių piliakalnis, vad. *Vorpiliu*, Sudargo, Burgaičių II piliakalnis, vad. *Pilaite* ir Sudargo, Burgaičių *III piliakalnis*. Šis piliakalnių kompleksas įrengtas apie 450 m į ŠR nuo pirmosios piliakalnių grupės.

Pagrindinės pilies vieta - Vorpilis įrengtas aukštumos kyšulyje. Jo papilys vad. *Pilaite* įrengtas apie 100 m į pietryčius. Pagrindinio piliakalnio aikštelė 30x30 m skersmens, greičiausiai išlikusi nepilna, nes šiaurės vakarinis iškyšulio šlaitas stipriai erodavęs. Iš šiaurės ir rytų piliakalnį saugo statūs iškyšulio šlaitai nuo Nemuno siekiantys iki 35 m aukščio, vakarinis šlaitas ne toks aukštas, statintas, siekia iki 13 m aukščio. Nuo iš pietų pusės besidriekiančios aukštumos piliakalnio aikštelę saugoję pylimas ir griovys buvę nuarti, dabar atkurti. Piliakalnio aikštelė sužalota ir II pasaulinio karo metais kasant apkasus.

Piliakalnio papilys, vad. *Pilaite*, įrengtas 10 m žemesniame nei gretimos aukštumos kyšulyje ir iš visų pusių supamas daubų. Aikštelės kraštai nuslinkę, šiaurietinis šlaitas eroduoja. Išlikusi

aikštelės dalis apie 15 m ilgio šiaurės rytų-pietvakarių kryptimi ir apie 10 m pločio. Pietvakariniame jos gale yra apie 3 m aukščio kūgio formos pylimas.

Trečiasis, bevardis į kultūros vertybių registrą įrašytas komplekso piliakalnis yra apie 90 m į pietryčius nuo Pilaitės, kyšulyje esančiame apie 13 m žemiau Nemuno kranto aukštumų. Šiaurinis kyšulio šlaitas nuslinkęs, eroduoiantis. Aikštelė siaura, ištęsta apie 55 m šiaurės rytų-pietryčių kryptimi, jos rytiniame gale yra apie 1 m aukščio pakilimas, kuris buvo traktuojamas kaip pylimo liekanos. V.Kliaugaitės atlikti tyrimai parodė, kad tai natūralus, gynybai nenaudotas pakilimas. Visa aikštelė iškasta apkasais. Kulikauskams ir vėliau V.Kliaugaitei tyrinėjant šį saugomą kaip piliakalnį objektą aikštelėje kultūrinio sluoksnio nerasta.¹

¹ **Zabiela G., Baubonis Z.**, Lietuvos piliakalnių atlasas, T.2, 2005, p.390-394.

ANKSTESNIŲ TYRIMŲ APŽVALGA

Pirmieji piliakalnių kompleksus 1970 m. tyrinėjo Kulikauskai. P.Kulikauskas ir R.

Kulikauskienė tyrinėjo Balnakalnio, Žydkapių, Pilaitės piliakalnius, žvalgė Vorpilio ir trečiąjį bevardį piliakalnį.

1970 m. *Žydkapių* piliakalnyje ištirti 2 plotai aikštelėje ir padarytas pylimo R galo pjūvis (iš viso tirtas 72 m² plotas). Nustatyta, kad aikštelėje tirtose vietose kultūrinis sluoksnis suardytas vėlesnių perkasių, o pylimas supiltas per 2 kartus – pradžioje suplūktas iš molio, vėliau paaukštintas ir paplatintas naudojant ir aikštelės kultūrinį sluoksnį. Pylime surinkta naminių ir laukinių gyvūnų kaulų, daugiau kaip 100 keramikos šukių grublėtu ir lygiu paviršiumi, geležinis apkaustas, geležinio peilio-pjautuvėlio ir kaulinės ylos dalys. Tyrėjai *Žydkapių* piliakalnį datavo II–V a.

2006 m. piliakalnį tyrinėjo V.Kliaugaitė. Tyrimų metu, siekiant išsiaiškinti buvusį piliakalnio pylimo realjefą, padaryti nedideli pjūviai – iš viso ištirta 29,25 m².

2009 m. M. Kvedaravičius vad. *Žydkapių* piliakalnio pylimo išorinėje pusėje, siekiant atkurti karo metu suniokotą pylimą, ištyrė 390 m² dydžio jo paviršiaus plotą (iki projekcinio 20 cm gylio) nuimant velėną bei fiksuojant atidengtą paviršių.

Piliakalnio atkuriamo griovio vietoje jis ištyrė 8 plotus (iš viso 376 m²). Jie matuoti išilgai buvusio griovio, ištiriant jį visu ilgiu. Viršutiniame perkasų sluoksnyje (0–20 cm gylyje) surasta keliolika vienetų vėlyvos, XVIII–XX a. datuojamos žiestos (dalis glazūruotos) buitinės keramikos fragmentų. 1–1,6 m gylyje surasti vėlyvi XVIII – XIX a. 56 palaidojimai, kurių didesnę dalį sudarė vaikų ir kūdikių kapai.²

2005 metais G. Zabiela, siekiant aptikti ir lokalizuoti piliakalnių papėdžių gyvenvietes, tyrinėjo Sudargo – Grinaičių piliakalnių aplinką (12 m²). Į PV-P nuo piliakalnių aptiktas 70 cm - 1 m storio kultūrinis sluoksnis, pagal keramiką datuojamas I tūkst.³

² Kvedaravičius M., Pranckėnaitė E., Zalepūgienė A., Sudargo (Grinaičių) piliakalnis, ATL 2009 metais, 2010, p. 53-56

³ Zabiela, G., Sudargo piliakalnių aplinkos (Šakių raj., Sudargo seniūn.) 2005 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA, B. 4572, p. 17

2006 m. *Žydkapių* piliakalnio senovės gyvenvietėje įrengiant informacinį stendą, Z. Baubonis ištyrė vieną 1x1 m² dydžio šurfą. Surastas dviejų horizontų iki 80 cm storio kultūrinis sluoksnis be radinių.⁴

1970 m. *Balnakalnio* piliakalnyje ištirtas pietinio galo pylimas ir pusė aikštelės (iš viso tirtas 45 m² plotas). Tyrėjai nustatė, kad kultūrinio sluoksnio piliakalnyje nėra, pagal pavienius radinius Balnakalnį datavo V–VI a.

Sudargo – Burgaičių piliakalnių kompleksą tyrinėję Kulikauskai Vorpilio piliakalnį tik žvalgė, aptikę jo aikštelėje neintensyvų kultūrinį sluoksnį.

Archeologiniai tyrinėjimai, siekiant parengti *Vorpilio* piliakalnio gynybinio pylimo ir griovio restauravimo projektą, 2006 metais pradėti V. Kliaugaitės. Tyrinėjimų metu padarytas piliakalnio gynybinių įtvirtinimų – pylimo ir griovių pjūvis (iš viso tirtas 90 m² plotas). Piliakalnio aikštelėje ir už griovio aukštumoje buvusioje senovės gyvenvietėje aptiktas nestoras kultūrinis sluoksnis su pavieniais dirbiniais ir lipdyta keramika, kurios daugumą sudarė grublėtoji. Pagal radinius piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu – II tūkstantmečio pradžia.⁵

2007 metais E. Pranckėnaitė tęsė pradėtus archeologinius tyrimus *Vorpilio* piliakalnyje. Jų metu buvo ištirtas 433,5 m² plotas. Perkasose užfikuoti 2 grioviai bei stipriai apardyto, nuarto pylimo liekanos. Piliakalnio kultūrinis sluoksnis yra stipriai suardytas arimų. 2007 metų tyrinėjimų metu kultūrinis sluoksnis surastas piliakalnio aikštelėje - Š tyrinėjimų plotų dalyje. Kultūrinio sluoksnio storis siekė 20-35 cm.⁶ Į aukštumos pusę kasto perkasoj, kiek į vakarus nuo anksčiau V.Kliaugaitės tirtos vietos, senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio nerasta.

2008 metais E. Pranckėnaitė pabaigė piliakalnio griovio ir pylimo tyrinėjimus. 2008 m. ištirti dar 8 plotai, kurių bendras plotas – 236 m². Tyrimai atlikti palei piliakalnio ŠR pakraštį, daugiausiai buvusio gynybinio griovio vietoje. Griovio plotis siekia 5 – 6,4 m, gylis 1,4 – 2 m. Intensyvaus kultūrinio sluoksnio nebuvo aptikta, tačiau surasta keliasdešimt buitinės keramikos šukių.

⁴ **Baubonis Z.**, Nemuno dviračių trasos informacinių stendų vietų Kukarskės, Maštaičių, Sudargo, Žemosios panemunės, Žuklijų piliakalnių (Šakių raj.) teritorijose archeologinių žvalgomųjų tyrimų ataskaita, Vilnius, 2010, p.7-8.

⁵ **Kliaugaitė V.**, Sudargo piliakalnių (A1493-1497), Šakių r., 2006 m. archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA, B. 4658

⁶ **Pranckėnaitė E.**, Sudargo, Burgaičių piliakalnio (A1495), Šakių r., 2007 metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA

1970 m. tyrimų metu *Pilaitės* piliakalnio aikštelėje (bendras tyrimų plotas 30 m²) aptiktas iki 30–40 cm storio neintensyvus kultūrinis sluoksnis su lipdyta lygiasiene ir gnaibyta bei žiesta keramika, titnago skalda, gyvulių kaulais ir šlaku. Tyrėjai piliakalnį datavo VIII–XIV a.

2008 m. E. Pranckėnaitė ištyrė Pilaitės piliakalnio aikštelės ŠR pakraštį, kur buvo numatomi piliakalnio šlaito planiravimo darbai. Čia ištirta 2,5 m pločio ir 12,5 m ilgio juosta. Tyrinėtoje vietoje įžemis pasiektas vos 30–50 cm gylyje, intensyvaus kultūrinio sluoksnio neaptikta, tačiau surasta keliasdešimt buitinės lipdytinės lygiu bei grublėtu paviršiumi ir žiestos keramikos šukių. 1x1 m dydžio šurfais iškastas piliakalnio Š šlaite esančios nuošliaužos R dalyje, tačiau čia kultūrinio sluoksnio ar archeologinių radinių nebuvo. Iš viso Pilaitės piliakalnyje ištirtas 32,25 m² dydžio plotas. 2008 m. Pilaitės piliakalnio tyrinėjimai patvirtino ankstesnę jo chronologiją – VIII–XIV a.⁷

2005 metais Sudargo – Burgaičių piliakalnių aplinkoje G. Zabelos atliktų žvalgomiųjų archeologinių tyrinėjimų metu, kasant (20 m²) 1x1 m² dydžio šurfais aukštumoje vertingo senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio nerasta. Jis rastas tik apie 10 m juostoje pagal šlaito link Nemuno pakraštį.

⁷ Pranckėnaitė E., Sudargo, Burgaičių piliakalnio (Vorpilio, A1495), (Pilaitės, A1496), Šakių r., 2008 metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA

ŠURFŲ APRAŠYMAI

Šurfas Nr. 1 (pav. 1)

Šurfas kastas Vorpilio piliakalnio teritorijoje, P dalyje, šalia tako, būsimos informacinio stendo (plane pažymėto IS-2) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412779; y 6102420. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-25 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau 30-40 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta. Pietinėje šurfo dalyje atidengtos masyvios medžio šaknys.

Šurfas Nr. 2 (pav. 2)

Šurfas kastas būsimos tako, jungiančio Vorpilio ir Pilaitės piliakalnių, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412817; y 6102406. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-12 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 10-15 cm storio rudos žemės su molium sluoksnis ir 25-30 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 55-75 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 3 (pav. 3)

Šurfas kastas Pilaitės piliakalnio teritorijoje, PV dalyje, būsimos informacinės rodyklės (plane pažymėtos IR-1) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412836; y 6102394. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 5-10 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 15-20 cm storio rudos žemės su molium sluoksnis ir 20-25 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 55-65 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 4 (pav. 4)

Šurfas kastas Pilaitės piliakalnio teritorijoje, laiptų apačioje, 40 cm į P nuo takelio, būsimos informacinio stendo (plane pažymėtos IS-2) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412860; y 6102410. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau 25-35 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 5 (pav. 5, brėž. 1)

Šurfas kastas Pilaitės piliakalnio aikštelėje, būsimos atokvėpio aikštelės vietoje (plane pažymėtos A2), kur planuojama įrengti suoliuką, 1x2 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412880; y 6102431. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 35-40 cm storio šviesiai rudos žemės kultūrinis sluoksnis. Šiame sluoksnyje rastos **67 lipdytos lygiasienės ir gnaibytos VIII-XIV a. keramikos šukės, 3 cm skersmens neaiškios paskirties lypdytas keraminis rutuliukas, šlako fragmentas, gyvūno kaulo fragmentas, 2 cm skersmens apvali metalinė kulka (pav. 107)**. Giliau 40-60 cm gylyje pasiektas molio įžemis.

Šurfas Nr. 6 (pav. 6)

Šurfas kastas Pilaitės piliakalnio teritorijoje, PV dalyje, tako, jungsiančio Pilaitės ir III piliakalnių, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412847; y 6102358. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis ir 60 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 75-80 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 7 (pav. 7)

Šūrfas kastas Pilaitės piliakalnio teritorijoje, P dalyje, tako, jungsiančio Pilaitės ir III piliakalnių, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412862; y 6102334. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 5-10 cm storio pilkos žemės sluoksnis ir 10-15 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 35-50 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 8 (pav. 8)

Šūrfas kastas III piliakalnio teritorijoje, PV dalyje, būsimos informacinės rodyklės (plane pažymėtos IR-3) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412885; y 6102325. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 5-20 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 25-35 cm storio rudos žemės su moliu sluoksnis ir 60-65 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 100-120 cm gylyje pasiektas tamsaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių perkasoje aptikta.

Šūrfas Nr. 9 (pav. 9)

Šūrfas kastas III piliakalnio teritorijoje, P dalyje, projektuojamo privažiavimo kelio prie Sudargo - Burgaičių piliakalnių vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412900; y 6102274. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 15-20 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rastos **dvi žiastos XIX-XX a. datuojamos šukės, dvi Mauser tipo šovinių tūtelės ir keturi smulkaus gyvūno stuburo slansteliai (pav. 108)**. Giliau atkastas 25-35 cm storio rudos žemės sluoksnis ir 30-60 cm storio šviesiai geltono smėlio sluoksnis. Dar giliau 60-130 cm gylyje pasiektas tamsaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 10 (pav. 10)

Šūrfas kastas šalia projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P1), atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A5) ir informacinio stendo (plane pažymėto IS-1) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412917; y 6102236. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 25-30 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau 30-40 cm gylyje smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 11 (pav. 11)

Šūrfas kastas projektuojamo privažiavimo kelio prie Sudargo - Burgaičių piliakalnių vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412915; y 6102186. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-25 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta **viena žiesta glazūruota šukė (pav. 109)**. Giliau - 25-35 cm storio rudos žemės sluoksnis, 60-95 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 12 (pav. 12)

Šūrfas kastas projektuojamo privažiavimo kelio prie Sudargo - Burgaičių piliakalnių vietoje, sankryžoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412924; y 6102141. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 15-20 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 10-20 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau 45-75 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 13 (pav. 13)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio stovėjimo aikštelę (plane pažymėta P1) su kita stovėjimo aikšte (plane pažymėta P2), vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412954; y 6102197. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-25 cm storio pilkos žemės sluoksnis su molio intarpais, 25-30 cm storio rudos

žemės sluoksnis. Giliau 55-75 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 14 (pav. 14)

Šūrfas kastas projektuojamo privažiavimo kelio prie stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412945; y 6102149. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau 35-45 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 15 (pav. 15)

Šūrfas kastas šalia projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, ŠV jos kampe, būsimos lauko tualetų vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Vietos gyventojų teigimu projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės vietoje anksčiau stovėjo kaimo sodyba. Istoriniuose žemėlapiuose nurodoma, kad 1839 metų (1 : 126 000) žemėlapyje sodybos dar nėra, 1893 metų (1 : 21 000) žemėlapyje sodyba jau yra, 1938 metų (1 : 100 000) žemėlapyje sodyba dar yra, 1946 metų (1 : 25 000) žemėlapyje sodybos jau nebėra. Šurfo centro koordinatės – x 0412989; y 6102183. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30-35 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rastos **keturios žistos keramikos šukės (pav. 110)**, XX a. statybinių šiukšlių – vinių, geležinių dirbinių. Giliau 40-75 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 16 (pav. 16)

Šūrfas kastas šalia projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2), ŠR jos kampe, projektuojamos atokvėpio aikštelės vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412989; y 6102183. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30-35 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta XX a. statybinių šiukšlių – vinių,

geležinių dirbinių. Giliau 40-75 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 17 (pav. 17)

Šūrfas kastas projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, PV jos kampe, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0412998; y 6102168. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta XX a. statybinių šiukšlių – vinių, geležinių dirbinių. Giliau 20-50 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 18 (pav. 18)

Šūrfas kastas projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, PR jos kampe, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413017; y 6102170. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 15 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta XX a. statybinių šiukšlių – vinių, geležių. Giliau 20-60 cm gylyje pasiektas tamsaus pereinančio į šviesų smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 19 (pav. 19)

Šūrfas kastas projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, jos centre, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413035; y 6102180. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-40 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta **viena XX a. datuojama žiesta keramikos šukė (pav. 111)**, XX a. statybinių šiukšlių – vinių, geležinių dirbinių. Giliau - 10-15 cm storio geltono smėlio sluoksnis, 55-70 cm gylyje pasiektas molio įžemis.

Šūrfas Nr. 20 (pav. 20)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio stovėjimo aikštelę (plane pažymėtos P2) ir kapines, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413009; y 6102174. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-40 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 15-20 cm storio geltono smėlio sluoksnis. Giliau 30-35 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 21 (pav. 21)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio kapines ir renginių sceną, vietoje, šalia pietinės kapinių tvoros, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413009; y 6102174. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 10 cm storio rudos žemės sluoksnis. Šurfo Š dalyje, 30 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Šurfo P dalyje atkasta buvusios duobės (greičiausiai ūkinės paskirties) kontūrai. Šūrfas kastas iki 115 cm gylio. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 22 (pav. 22)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio kapines ir renginių sceną, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413117; y 6102119. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 40-45 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 30-40 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau – 110-150 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 23 (pav. 23)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio kapines ir renginių sceną, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413163; y 6102124.

Nukusus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 5 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau – 10-40 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 24 (pav. 24)

Šurfas kastas miške, šalia renginių scenos projektuojamos poilsio aikštelės vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413164; y 6102119. Nukusus 15-20 cm storio miškožemio sluoksnį, 20-35 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 25 (pav. 25)

Šurfas kastas miške, šiauriausiai nutolusios projektuojamos poilsio aikštelės vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413125; y 6102262. Nukusus 15-20 cm storio miškožemio sluoksnį, šurfe atkasta 20-120 cm storio rudos žemės sluoksnis, nuolaidėjantis V kryptimi. Giliau – 40-140 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 26 (pav. 26)

Šurfas kastas miške, projektuojamo tako, jungsiančio automobilių stovėjimo aikštelę (plane pažymėta P3) ir šiauriausiai nutolusią projektuojamą poilsio aikštelę, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413184; y 6102264. Nukusus 15-20 cm storio miškožemio sluoksnį, šurfe atkasta 20 cm storio rudos žemės sluoksnis, nuolaidėjantis V kryptimi. Giliau – 40-60 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 27 (pav. 27)

Šūrfas kastas miške, projektuojamo tako, jungsiančio automobilių stovėjimo aikštelę (plane pažymėta P3) ir šiauriausiai nutolusią projektuojamą poilsio aikštelę, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413224; y 6102227. Nukalus 15 cm storio miškožemio sluoksnį, šurfe atkasta 30 cm storio tamsaus pereinančio i šviesesnį smėlio sluoksnis. Giliau – 45-70 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 28 (pav. 28)

Šūrfas kastas miške, projektuojamo tako, jungsiančio renginių sceną ir šalia automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) būsiančią poilsio aikštelę, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413235; y 6102166. Nukalus 15 cm storio miškožemio sluoksnį, 15-30 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 29 (pav. 29)

Šūrfas kastas miške, šalia automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) projektuojamos poilsio aikštelės vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413261; y 6102203. Nukalus 15 cm storio miškožemio sluoksnį, šurfe atkastas 10-25 cm storio rudos žemės sluoksnis. Giliau - 40-60 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 30 (pav. 30, brėž. 2)

Šūrfas kastas pievoje šalia automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) projektuojamo lauko tualetu vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413291; y 6102172. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15

cm storio pilkos žemės sluoksnis, šiame sluoksnyje rastos **3 žiestos glazūruotos XX a. keramikos šukės**. Giliau - 20-25 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis, 20 cm tamsiai rudos žemės sluoksnis ir vėl 20-25 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis. Šiuose rudos žemės sluoksniuose 20-80 cm gylyje rastos, **5 lipdytos keramikos šukės, titnaginė skeltė, datuojama finaliniu paleolitu-mezolitu, ir titnaginė nuoskala (pav. 77-78; 112).**⁸ Giliau - 85-105 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 31 (pav. 31, brėž. 3)

Šūrfas kastas pievoje, automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) centre, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413298; y 6102161. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 10 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis, 20 cm storio tamsiai rudos žemės sluoksnis ir vėl 20-25 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis. Šiuose rudos žemės sluoksniuose, 15-65 cm gylyje, rasta **1 lipdytos keramikos šukė, titnaginė skeltė, datuojama finaliniu paleolitu-mezolitu, ir titnaginė nuoskala (pav. 79-80; 113)**. Giliau - 65-95 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 32 (pav. 32, brėž. 4)

Šūrfas kastas pievoje šalia automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3), būsimo informacinio stendo (plane pažymėto IS-1) ir atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A7) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413307; y 6102165. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 30-40 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis su tamsiai rudos žemės intarpais. Šiame rudos žemės sluoksnyje, 20-60 cm gylyje, rastas **pusiau apskritas titnaginis gremžtukas, datuojamas finaliniu paleolitu, titnaginis galinis gremžtukas, keturios titnaginės nuoskalos, nuskeltinis dvikryptis rėžtukas, datuojamas finaliniu paleolitu, titnaginio skaldytinio fragmentas, titnaginė skeltė retušuotu galu, titnaginė įkoto antgalio įkotė (?), datuojama finaliniu**

⁸ Titnagų chronologijos ir tipologijos klausimais konsultavo dr. E. Šatavičius.

paleolitu-mezolitu, ir dvi lipdytos keramikos šukės (pav. 81-90; 114). Giliau – 60-85 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šurfas Nr. 33 (pav. 33)

Šurfas kastas dauboje, projektuojamo tako, jungsiančio automobilių stovėjimo aikšlelę (plane pažymėtą P3) ir Žydakpių piliakalnį, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413321; y 6102106. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10-15 cm storio tamsiai rudos žemės sluoksnis, 15-20 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis. Giliau - 40-55 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 34 (pav. 34)

Šurfas kastas dauboje, projektuojamo tako, jungsiančio automobilių stovėjimo aikšlelę (plane pažymėtą P3) ir Žydakpių piliakalnį, vietoje, 4 m į V nuo laiptų (plane pažymėtų ML-6), 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413399; y 6102136. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 140 cm storio permaišytos molingos rudos žemės sluoksnis. 145 cm gylyje pradėjo sunktis gruntinis vanduo. Įžemis nepasiektas. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 35 (pav. 35)

Šurfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio automobilių stovėjimo aikšlelę (plane pažymėtą P3) ir žaidimų aikštelę, vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413326; y 6102159. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 20-25 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta **rudo titnago nuoskala ir keramikos šukė (pav. 91; 115).** Giliau - 40-65 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 36 (pav. 36, brėž. 5)

Siekiant išsiaiškinti kultūrinio sluoksnio plotį, projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) vietoje ir jos aplinkoje, papildomas šūrfas kastas šalia projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės – iš R pusės, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413324; y 6102166. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10 cm storio žvyro sluoksnis, 25-30 cm storio pilkos žemės sluoksnis, šiame sluoksnyje rastos **šešios lipdytos keramikos šukės (pav. 116)**. Giliau atkastas 20-25 cm rudos žemės sluoksnis – šiame sluoksnyje rasta **titnaginė nuoskala ir apskaldytas titnago riedulys (pav. 92-93)**. 65-95 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 37 (pav. 37)

Šūrfas kastas šalia Nemuno upės, atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A8) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413404; y 6102227. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30-35 cm storio pilkos šlapios žemės sluoksnis. Giliau - 35-55 cm gylyje pasiektas pilkšvo šlapio smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 38 (pav. 38)

Šūrfas kastas projektuojamos žaidimų aikštelės vietoje, į V nuo laiptų (plane pažymėtų ML-6), 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413398; y 6102157. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30-35 cm storio pilkos šlapios žemės sluoksnis. Giliau - 40-95 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 39 (pav. 39)

Šūrfas kastas projektuojamo tako, jungsiančio laiptus (plane pažymėtus ML-6) ir atokvėpio aikštelę (plane pažymėtą A8) vietoje, į R nuo laiptų, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413416; y 6102145. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 5-10 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 15-40 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Šurfo PV kampe 15 cm gylyje atkastas 45x38x25 cm dydžio akmuo. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 40 (pav. 40)

Šūrfas kastas Žydkapių piliakalnio teritorijoje, projektuojamo tako, jungsiančio laiptus (plane pažymėtus ML-6) ir laiptus (plane pažymėtus ML-7) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413429; y 6102125. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 80 cm storio permaišytos molingos rudos žemės sluoksnis. 85 cm gylyje pradėjo sunktis gruntinis vanduo. Įžemis nepasiektas. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 41 (pav. 41)

Šūrfas kastas Žydkapių piliakalnio teritorijoje, šalia laiptų (plane pažymėtų ML-8), būsimos informacinės rodyklės (plane pažymėtos IR-15) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413497; y 6102096. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 30-35 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 35-80 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 42 (pav. 42)

Šūrfas kastas Žydkapių piliakalnio teritorijoje, šalia žydkapių tvoros, būsimos atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A9) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo

centro koordinatės – x 0413447; y 6102073. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 40-50 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 55-95 cm gylyje pasiektas smėlio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 43 (pav. 43)

Šurfas kastas Balnakalnio piliakalnio teritorijoje, šalia laiptų (plane pažymėtų ML-8), jų apačioje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413512; y 6102091. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 30 cm rudos molingos žemės sluoksnis. Giliau - 50-90 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 44 (pav. 44)

Šurfas kastas Balnakalnio piliakalnio teritorijoje, projektuojamo tako, jungiančio laiptus (plane pažymėtus ML-8) ir Balnakalnio piliakalnį vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413484; y 6102056. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 80 cm rudos molingos žemės sluoksnis. 95 cm gylyje pradėjo sunktis gruntinis vanduo. Įžemis nepasiektas. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šurfas Nr. 45 (pav. 45)

Šurfas kastas Balnakalnio piliakalnio teritorijoje, projektuojamo tako, jungiančio laiptus (plane pažymėtus ML-8) ir Balnakalnio piliakalnį vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413466; y 6101992. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkostas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 20-35 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 46 (pav. 46)

Šūrfas kastas Balnakalnio piliakalnio teritorijoje, projektuojamos atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A10) ir projektuojamos informacinės ruodyklės (plane pažymėtos IS-2) vietoje, 1x2 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413497; y 6101999. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 20-30 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 47 (pav. 47)

Šūrfas kastas Balnakalnio piliakalnio teritorijoje, šiauriausiai projektuojamos apžvalgos aikštelės (plane pažymėtos AA) vietoje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413354; y 6102040. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-15 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Giliau - 20-35 cm gylyje pasiektas molio įžemis. Archeologinių radinių nebuvo aptikta.

Šūrfas Nr. 48 (pav. 48, brėž. 6)

Siekiant išsiaiškinti kultūrinio sluoksnio plotį, projektuojamos stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) vietoje ir jos aplinkoje, papildomas šūrfas kastas šalia projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės – iš V pusės, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413293; y 6102155. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 10-20 cm storio pilkos žemės sluoksnis, 50 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis – šiame sluoksnyje rastos **trys lipdytos keramikos šukės (pav. 117)**. Giliau – 70-95 cm gylyje pasiektas šviesaus smėlio įžemis.

Šūrfas Nr. 49 (pav. 49)

Šūrfas kastas pievoje, numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P5) P dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413289, y 6102133. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 25 cm storio tamsiai pilkos žemės

sluoksnis, 60-65 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis. Šiame sluoksnyje, 40 cm gylyje, rasta **viena žiestos keramikos šukė (pav. 116)**. 95 cm gylyje šurfe atkastas geltono smėlio sluoksnis. 110 cm gylyje šurfe pradėjo sunktis gruntinis vanduo, todėl įžemis nepasiektas.

Šurfas Nr. 50 (pav. 50, brėž. 7)

Šurfas kastas pievoje, numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P5) ŠR dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413289, y 6102136. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 15 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis, 60-70 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis. 90 cm gylyje šurfe atkastas 30-40 cm storio geltono smėlio sluoksnis. Šiame sluoksnyje rasta **trylika titnaginių dirbinių – gremžtukų, rėžtukų, skelčių, nuoskalų, skaldytinių pataisymų (pav. 6; 7; 94-106)**. 130 cm gylyje šurfe pasiektas tamsiai geltono smėlio įžemis. Šurfas kastas iki 160 cm gylio. Šiame gylyje pradėjo sunktis gruntinis vanduo.

Šurfas Nr. 51 (pav. 51)

Šurfas kastas numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P6) R dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413318, y 6102148. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 25-30 cm storio tamsiai rudos žemės sluoksnis. 35-40 cm gylyje šurfe pasiektas geltono smėlio įžemis. Šurfas kastas iki 85 cm gylio. Archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

Šurfas Nr. 52 (pav. 52)

Šurfas kastas numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P6) V dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413312, y 6102147. Nukasus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 25 cm storio tamsiai rudos žemės sluoksnis. 30-35 cm gylyje šurfe pasiektas geltono smėlio įžemis. Šurfas kastas iki 95 cm gylio. Archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

Šūrfas Nr. 53 (pav. 53)

Šūrfas kastas miške, numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P7) centrinėje dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413277, y 6102135. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 25 cm storio pilkos žemės sluoksnis. 30-35 cm gylyje šurfe pasiektas geltono smėlio įžemis. Šūrfas kastas iki 90 cm gylio. Archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

Šūrfas Nr. 54 (pav. 54)

Šūrfas kastas pievoje prieš mišką, numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P8) ŠR dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413154, y 6102092. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 40 cm storio rudos žemės sluoksnis, 110 cm storio storio šviesiai rudos žemės sluoksnis, 25 cm storio tamsiai rudos žemės sluoksnis. Dėl sienelių griuvimo grėsmės giliau nekasta. Įžemis nepasiektas. Šūrfas kastas iki 180 cm gylio. Archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

Šūrfas Nr. 55 (pav. 55)

Šūrfas kastas pievoje prieš mišką, numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P8) PV dalyje, 1x1 m dydžio, orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo centro koordinatės – x 0413150, y 6102088. Nukalus 5 cm storio velėnos sluoksnį, šurfe atkastas 20-25 cm storio juodos žemės sluoksnis, 45 cm storio storio rudos žemės sluoksnis, 125 cm storio šviesiai rudos žemės sluoksnis su horizontaliais smėlio intarpais. Dėl sienelių griuvimo grėsmės giliau nekasta. Įžemis nepasiektas. Šūrfas kastas iki 190 cm gylio. Archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

ARCHEOLOGINIAI ŽVALGYMAI

Atliekant žemės judinimo darbus Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonoje (Vorpilio, u.k. 16141; Pilaitės, u.k. 3264; III piliakalnio, u.k. 3265; Žydkapių, u.k. 24680; Balnakalnio, u.k. 3263 piliakalniuose), visos žemės judinimo vietos buvo žvalgytos (**pav. 56-76, planas 1**). Žvalgymų metu projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, kur anksčiau stovėjo kaimo sodyba, mechanizuotai nuėmus 15-20 cm žemės sluoksnį, aptikta vienuolika XIX-XX a. žiastos gazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukių (**pav. 118**) (aikštelės centro koordinės - x 0413035; y 6102180). Kitose žvalgytose vietose archeologinių radinių neaptika.

IŠVADOS

2012 metų birželio-spalio mėnesiais buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai Sudargo piliakalnių (Vorpilio, 16141; Pilaitės, 3264; III piliakalnio, 3265; Žydkapių, 24680; Balnakalnio, 3263) teritorijų ir apsaugos zonoje, kur planuoja įrengti takelius, medinius laiptus, atokvėpio, apžvalgos, žaidimų, automobilių stovėjimo aikšteles, pavėsines, lauko tualetus.

Archeologiniai žvalgomieji tyrimai atlikti kasant kasant 1x1 m² dydžio šurfus būsimų informacinių stendų, žaidimų aištelės, lauko tualetų vietose, automobilių stovėjimo aikštelių, projektuojamų takų vietose ir 2x1 m² šurfus būsimų suolelių vietose. Iš viso archeologiniais žvalgomaisiais tyrimais ištirta 57 m². Kitose žemės judinimo darbų vietose, kur ankstesnių tyrimų duomenimis kultūrinio sluoksnio nėra arba jis yra giliau nei numatomi žemės judinimo darbai ir grežiamų polių terasuotiems laiptams vietose, buvo žvalgyta. Iš viso buvo žvalgytas apie 3000 m² plotas.

Tyrimų metu Pilaitės piliakalnio (u.k. 3264) aikštelėje projektuojamos atokvėpio aikštelės (plane pažymėtos A2) vietoje, kurioje planuojama įrengti sluoliuką, 5-45 cm gylyje rastas intensyvus šviesiai rudos žemės kultūrinis sluoksnis su gausiais VIII-XIV a. radiniais - lipdyta lygiasiene ir gnaibyta keramika, šlaku, gyvūnų kaulais.

Projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P2) vietoje, kurioje ankščiau stovėjo kaimo sodyba, rasta XIX-XX a. žistos buitinės keramikos šukių.

Projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) vietoje ir jos aplinkoje, rasta akmens amžiaus radimvietė. 15-85 cm gylyje rastas rudos žemės kultūrinis sluoksnis su lipdyta keramika ir titnaginiais dirbiniais, kurių ankščiausi datuojami finaliniu paleolitu. **Šioje vietoje žemės judinimo darbai, neištyrus radimvietės, negalimi.**

Projektuojamoje stovėjimo aikštelėje (plane pažymėtoje P3) ir jos aplinkoje radus archeologiškai vertingą kultūrinį sluoksnį, automobilių stovėjimo aikštelei įrengti numatytos keturios potencialios vietos, kurios buvo papildomai ištirtos (plane pažymėtos P5, P6, P7 ir P8). Tyrimų metu numatomos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P5) vietoje rasta akmens amžiaus radimvietė. 90-95 cm gylyje rastas 30-40 cm storio kultūrinis sluoksnis su lipdyta keramika ir gausiais titnago dirbiniais, datuojamais finaliniu paleolitu. **Šioje vietoje žemės**

judinimo darbai, neištyrus radimvietės, negalimi. Automobilių stovėjimo aikšlelių (plane pažymėtų P6, P7 ir P8) vietose archeologiškai vertingų radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta. Šiose vietose aikšteles įrengti galima.

Kitose tirtose vietose rastos pavienės XVIII-XX a. keramikos šukės.

Žvalgymų metu projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės (plane pažymėtos P3) vietoje, kur anksčiau stovėjo kaimo sodyba, aptikta XIX-XX a. žiestos gazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukių. Kitose žvalgytose vietose archeologinių radinių neaptika.

Ateityje, vykdant bet kokius žemės judinimo darbus Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonoje, **būtinai detalieji archeologiniai tyrimai.**

Eilės nr.	Vietovė	Radinių sąrašo inventoris Nr.	Pav. Nr.	Vieta	Stuoksnis (H abs., gylis (m))	Indo rūšis	Išlikusi indo dalis	Radinių kiekius	Keramikos rūšis				Formavimo technika	Išorinis		Profilis	Molis		Paviršius		Masės spalva	Glazūra		Ornamentika		Fragmento storis (mm)		Fragmento dydis (cm)	
									neglazūruota	baltamasis	aknėmasis	glazūruota		angos skersmuo (mm)	dugno skersmuo (mm)		priemaišos	priemaišų kiekis	išorės spalva	vidaus spalva		spalva	vieta	ornamentas	vieta	min.	max.	Aukštis	Plotis
									x	x	x	x																	
1	Sudargas	1	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	10	6,5	5,5	
2	Sudargas	2	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	12	5,4	5,5	
3	Sudargas	3	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	12	4	8	
4	Sudargas	4	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					5	9	5,4	6	
5	Sudargas	5	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	11	3,7	5	
6	Sudargas	6	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					8	9	4,5	3,8	
7	Sudargas	7	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	10	4,5	3,3	
8	Sudargas	8	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					8	11	5	3,7	
9	Sudargas	9	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r	r	r.					8	12	3,7	5	
10	Sudargas	10	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	p	1	x			1		I		gr.g	m.	g.	g.	g.					5	6	3,5	4,2	
11	Sudargas	11	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					5	14	4	3,2	
12	Sudargas	12	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					5	8	3,5	4	
13	Sudargas	13	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					8	10	4,5	3,5	
14	Sudargas	14	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	rusv.	r.	r.					9	11	4,5	2,5	
15	Sudargas	15	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	rusv.	rusv.	rusv.					5	7	4	2,2	
16	Sudargas	16	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				sm.	m.	r.	r.	r.					7	9	3,4	3,6	
17	Sudargas	17	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				sm.	m.	r.	r.	r.					8	10	3,5	2,3	
18	Sudargas	18	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	p	1	x			1		I		gr.g	m.	g.	g.	g.					5	6	4,2	2,5	
19	Sudargas	19	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				sm.	m.	r.	r.	j.					5	6	2,3	2,6	
20	Sudargas	20	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					3	13	4	2,5	
21	Sudargas	21	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					8	10	3	1,7	
22	Sudargas	22	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					10	12	3,8	2,5	
23	Sudargas	23	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	8	2,5	1,7	
24	Sudargas	24	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					5	7	2	1,8	
25	Sudargas	25	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					4	5	2,2	1,9	
26	Sudargas	26	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr.g	v.	r.	r.	r.					4	5	2	1,5	

Eilės nr.	Vietovė	Radinių sąrašo inventoris Nr.	Pav. Nr.	Vieta	Stuoksnis (H abs., gylis (m))	Indo rūšis	Išlikusi indo dalis	Radinių kiekis	Keramikos rūšis				Formavimo technika	Išoris		Profilis	Molis		Paviršius		Masės spalva	Glazūra		Ornamentika		Fragmento storis (mm)		Fragmento dydis (cm)	
									neįrašyta	baltas	akmeninis	glazūruotas		angos skersmuo (mm)	dugno skersmuo (mm)		priematis	priemaišų kiekis	išorės spalva	vidaus spalva		spalva	vieta	ornamentas	vieta	min.	max.	Aukštis	Plotis
									x	x	x	x																	
27	Sudargas	27	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	m	g	g	g					3	5	2,8	2
28	Sudargas	28	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	m	g	g	g					3	5	3,2	1,4
29	Sudargas	29	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	3,3	2
30	Sudargas	30	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					6	8	2	1,6
31	Sudargas	31	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	2	2
32	Sudargas	32	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	11	2,5	1,5
33	Sudargas	33	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					3	4	1,2	1,3
34	Sudargas	34	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	6	2	1,5
35	Sudargas	35	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					8	9	1,2	2,1
36	Sudargas	36	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					6	9	1,7	1,4
37	Sudargas	37	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					3	4	1	1
38	Sudargas	38	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					6	7	0,6	0,8
39	Sudargas	39	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	6	1,8	1,8
40	Sudargas	40	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					7	9	1,5	1,3
41	Sudargas	41	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					7	8	2	1,2
42	Sudargas	42	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	7	7
43	Sudargas	43	107	Šurfas Nr.5	30-40 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	10	7
44	Sudargas	44	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					8	10	4,4	2,6
45	Sudargas	45	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					5	9	4,5	5,5
46	Sudargas	46	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					7	13	2	1,1
47	Sudargas	47	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	m	g	g	g					6	7	2,2	1,6
48	Sudargas	48	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	j	j	j.					3	11	2	1,1
49	Sudargas	49	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	j.	j.	j.					5	7	1,8	2
50	Sudargas	50	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	m	g	g	g					5	7	3,5	1,4
51	Sudargas	51	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	g	j.	j.					8	10	1,7	1,7
52	Sudargas	52	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	?		1	x			1				gr	g	v.	g	g	g					18	20	2	2,2
53	Sudargas	53	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	m	g	g	g					2	4	2	1,5
54	Sudargas	54	107	Šurfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x			1				gr	g	v.	r.	r.	r.					4	6	2,6	1,6

Eilės nr.	Vietovė	Radinių sąrašo inventorinis Nr.	Pav. Nr.	Vieta	Šluoksnis (H abs., gylis (m))	Indo rūšis	Išlikusi indo dalis	Radinių kiekis	Keramikos rūšis				Formavimo technika	Išorinis		Profilis	Motis		Paviršius		Masės spalva	Glazūra		Ornamentika		Fragmento storis (mm)		Fragmento dydis (cm)								
									neglazūruota	baltamase	aluminasė	glazūruota		angos skersmuo (mm)	duogo skersmuo (mm)		priemaišų laelis	priemaišų laelis	išorės spalva	vidaus spalva		spalva	vieta	ornamentas	vieta	min.	max.	Aukštis	Plotis							
									x	x	x	x																								
55	Sudargas	55	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					6	9	5,2	5							
56	Sudargas	56	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					7	8	4,7	4,8							
57	Sudargas	57	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					14	16	4	3							
58	Sudargas	58	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					7	10	3,8	2,7							
59	Sudargas	59	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					4	6	2	1,1							
60	Sudargas	60	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					8	12	3	1,8							
61	Sudargas	61	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	g	p.	p.					5	7	2	2,5							
62	Sudargas	62	107	Šūrfas Nr.5	20-30 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					10	11	4	3,2							
63	Sudargas	63	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					3	6	5,4	2,8							
64	Sudargas	64	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	r.	r.	r.					3	4	2,2	1,4							
65	Sudargas	65	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					3	4	2	1,4							
66	Sudargas	66	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	1,6	1,1							
67	Sudargas	67	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	r.	r.	r.					4	5	1,7	1,5							
68	Sudargas	68	107	Šūrfas Nr.5	10-20 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					4	5	2,3	1,5							
69	Sudargas	69	108	Šūrfas Nr.9	20-25 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	r.	r.	r.					5	8	3,3	3							
70	Sudargas	70	108	Šūrfas Nr.9	20-25 cm	p	s	1	x				ž			sm	v.	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.					3	4	3	1,5							
71	Sudargas	71	109	Šūrfas Nr.11	25-30 cm	p	s	1					x	ž		sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.	ž	išorė			3	4	2,7	1,9							
72	Sudargas	72	110	Šūrfas Nr.15	35-40 cm	p	p	1	x				1	I		gr	g	m	p.	p.	p.					7	9	2	3							
73	Sudargas	73	110	Šūrfas Nr.15	35-40 cm	p	s	1					x	ž		sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.	r.	išorė			3	4	4	2,7							
74	Sudargas	74	110	Šūrfas Nr.15	35-40 cm	p	s	1					x	ž		sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.	g.	išorė			3	5	2	2							
75	Sudargas	75	110	Šūrfas Nr.15	35-40 cm	p	s	1					x	ž		sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.	b.	išorė			4	5	2,5	1,8							
76	Sudargas	76	111	Šūrfas Nr.19	25-45 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	r.	r.	r.					6	7	2	1,5							
77	Sudargas	77	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	j.	r.	r.					6	8	2,1	1,8							
78	Sudargas	78	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1	x				1			gr	g	v.	j.	r.	r.					9	10	2,2	2							
79	Sudargas	79	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	j.	r.	r.					3	5	1,4	1							
80	Sudargas	80	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	r.	r.	r.					6	7	1,8	1,5							
81	Sudargas	81	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1	x				1			gr	g	m	r.	r.	r.					3	4	1,7	1,4							
82	Sudargas	82	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1					x	ž		sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	rusv.	g.	išorė			2	3	0,6	1,3							

Eilės nr.	Vietovė	Radinių sąrašo inventorinis Nr.	Pav. Nr.	Vieta	Stuoksnis (H abs., gylis (m))	Indo rūšis	Išlikusi indo dalis	Radinių kiekis	Keramikos rūšis				Formavimo technika	Išorinis		Profilis	Molis		Paviršius		Masės spalva	Glazūra		Ornamentika		Fragmento storis (mm)		Fragmento dydis (cm)																
									neglazūruota	baltas masė	alkmasė	glazūruota		augos skersmuo (mm)	dugno skersmuo (mm)		priemaišos	priemaišų laelis	išorės spalva	vidaus spalva		spalva	vieta	ornamentas	vieta	min.	max.	Fragmento dydis (cm)																
																												x	x	x	x	ž	ž	gr.g	v.	j.	r.	r.	g.	išorė	3	4	2	1,6
83	Sudargas	83	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1			x	ž				sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	g.	išorė			3	4	2	1,6																
84	Sudargas	84	112	Šūrfas Nr.30	20-80 cm	p	s	1			x	ž				sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	g.	išorė			2	4	1,5	1,2																
85	Sudargas	85	113	Šūrfas Nr.31	15-65 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	j.	r.	r.					6	7	2	2,8																
86	Sudargas	86	114	Šūrfas Nr.32	20-60 cm	p	s	1	x			l				gr.g	m	r.	j.	j.					8	9	2,3	1,7																
87	Sudargas	87	114	Šūrfas Nr.32	20-60 cm	p	s	1	x			l				gr.g	m	r.	r.	r.					2	3	2,4	1,4																
88	Sudargas	88	115	Šūrfas Nr.35	25-30 cm	p	s	1	x			ž				gr.g	m	r.	r.	r.					4	5	2,3	2,1																
89	Sudargas	89	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	7	5	2,7																
90	Sudargas	90	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	7	3	1,7																
91	Sudargas	91	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					6	8	2,2	1																
92	Sudargas	92	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	9	2	1																
93	Sudargas	93	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	9	2	1,8																
94	Sudargas	94	116	Šūrfas Nr.36	40-45 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					5	7	1	1,2																
95	Sudargas	95	117	Šūrfas Nr.48	15-70 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	r.	r.	r.					7	9	4,5	3,2																
96	Sudargas	96	117	Šūrfas Nr.48	15-70 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	rusv.	rusv.	rusv.					9	10	1,8	0,7																
97	Sudargas	97	117	Šūrfas Nr.48	15-70 cm	p	s	1	x			l				gr.g	v.	j.	j.	j.					3	4	1,5	1,4																
98	Sudargas	98	116	Šūrfas Nr.49	40 cm	p	s	1	x			ž				sm	m	rusv.	rusv.	rusv.					5	6	5,3	5																
99	Sudargas	99	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	r	1				x	ž			sm	m	p.	p.	p.	j.	abi p.			4	1,2	6,5	2																
100	Sudargas	100	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1	x			ž				sm	m	rusv.	rusv.	rusv.					6	7	3,4	1,7																
101	Sudargas	101	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1	x			ž				sm	m	r.	r.	r.					6	9	3,7	2,5																
102	Sudargas	102	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1	x			ž				sm	m	r.	r.	r.					5	7	4	1,8																
103	Sudargas	103	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1				x	ž			sm	m	rusv.	rusv.	p.	j.	išorė			5	8	5,5	4																
104	Sudargas	104	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1				x	ž			sm	m	rusv.	rusv.	rusv.	g.	išorė			5	6	4,7	3,2																
105	Sudargas	105	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	s	1	x			ž				sm	m	r.	r.	r.					4	7	2,3	1,6																
106	Sudargas	106	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	dug.	1	x			ž				sm	m	r.	r.	r.					5	6	2,4	2,7																
107	Sudargas	107	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	p.	1	x			ž		I		sm	m	r.	r.	r.					8	9	1,4	1,6																
108	Sudargas	108	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	p.	1	x			ž		I		sm	m	r.	r.	r.					5	7	4	4																
109	Sudargas	109	118	Aikštelė Nr.2	0-20 cm	p	p.	1	x			ž		I		sm	m	r.	r.	r.					6	9	1,8	6,3																

110. **Šlakas** – 3x2,7x1,8 cm dydžio (pav. 107)

111. **Kulka** – geležinė, 1,5 cm skersmens. (pav. 107)

112. **Šovinio tūtelė** – geležinė, korodavusi, 6 cm ilgio, 1 cm skersmens.(pav. 108)

113. **Šovinio tūtelė** - geležinė, korodavusi, 6 cm ilgio, 1 cm skersmens. (pav. 108)

Sutrumpinimai:

Indo rūšis: p – puodas, k – koklis;

Išlikusi indo dalis: s – sienelė, p – pakraštėlis;

Formavimo technika: ž – žiesta, l – lipdyta;

Priemaišos: gr.g. – grūstas granitas, sm. – smulkios mineralinės priemaišos;

Spalva: p. – pilka, r. – ruda, rusv. – rusva, j. – juoda, ž. – žalia, g. – geltona;

Vieta: vid. – vidus.

PLANŲ IR BRĖŽINIŲ SĄRAŠAS

PLANAS 1 – Tirtų vietų planas

Brėžinys 1 – Šurfo Nr. 5 R sienelė iš V pusės

Brėžinys 2 – Šurfo Nr. 30 R sienelė iš V pusės

Brėžinys 3 – Šurfo Nr. 31 P sienelė iš Š pusės

Brėžinys 4 – Šurfo Nr. 32 V sienelė iš R pusės

Brėžinys 5 – Šurfo Nr. 36 P sienelė iš Š pusės

Brėžinys 6 – Šurfo Nr. 48 P sienelė iš Š pusės

Brėžinys 7 – Šurfo Nr. 50 Š sienelė iš P pusės

SUDARGO PILIAKALNIŲ KOMPLEKSAS

TIRTŲ VIETŲ PLANAS M 1:1000

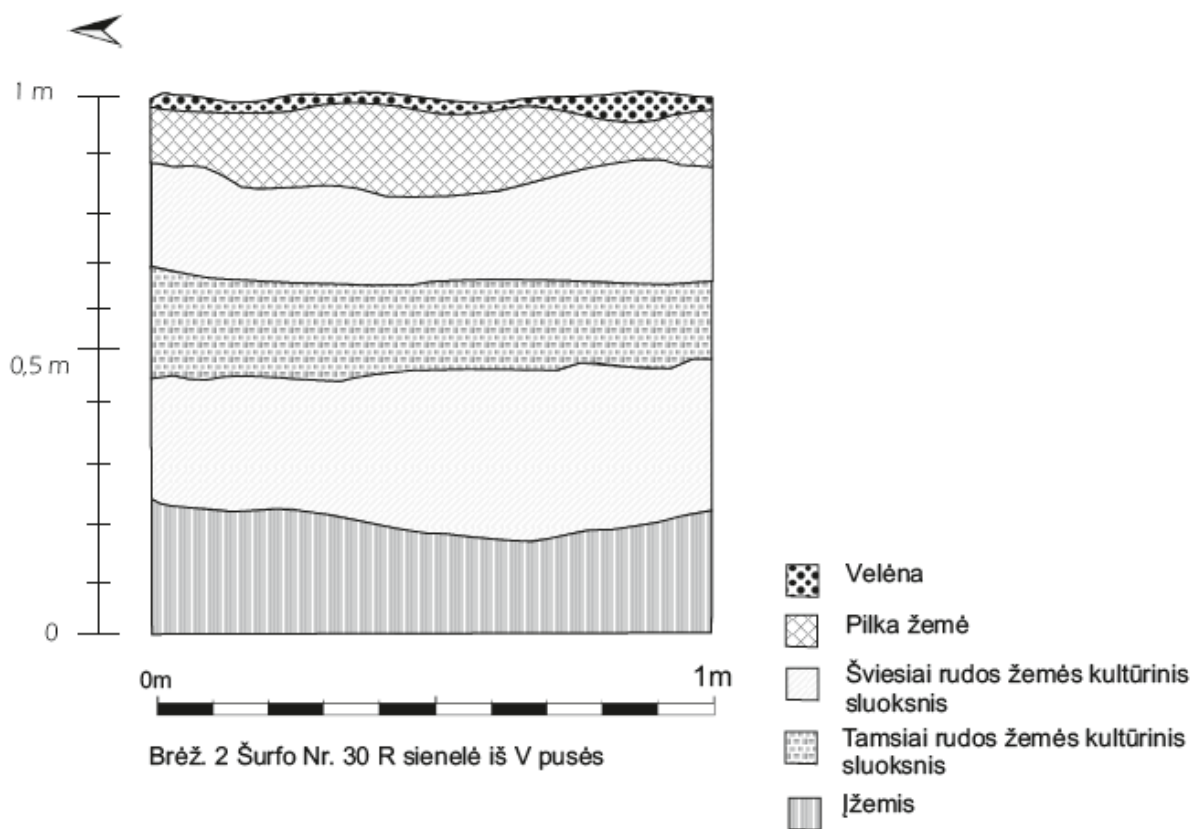
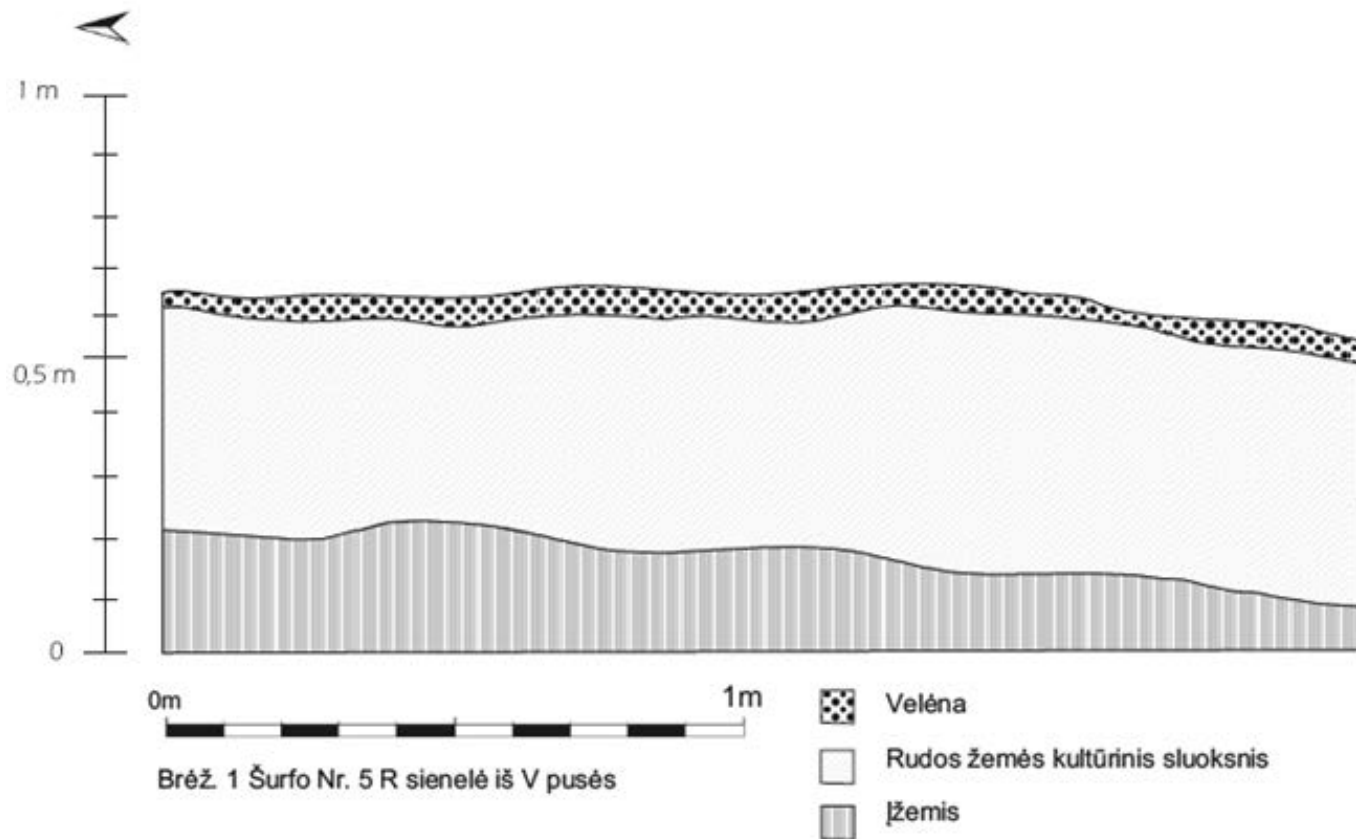

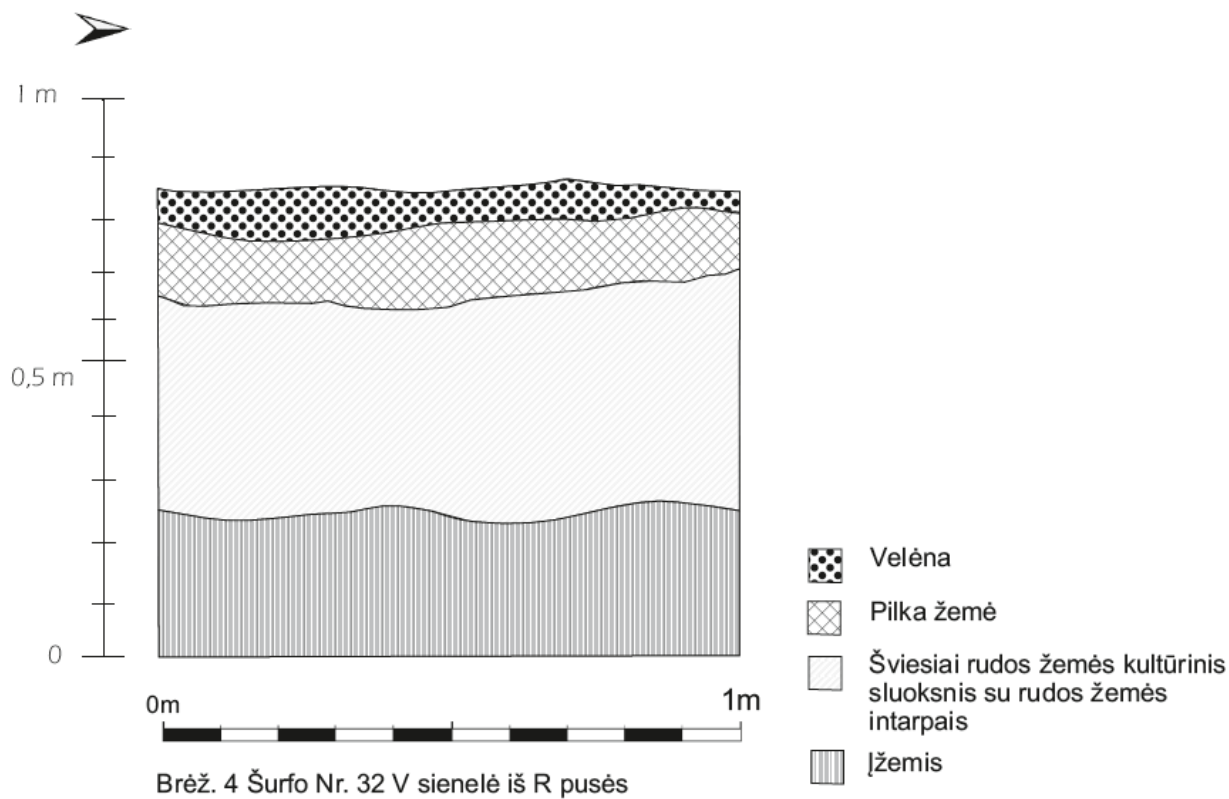
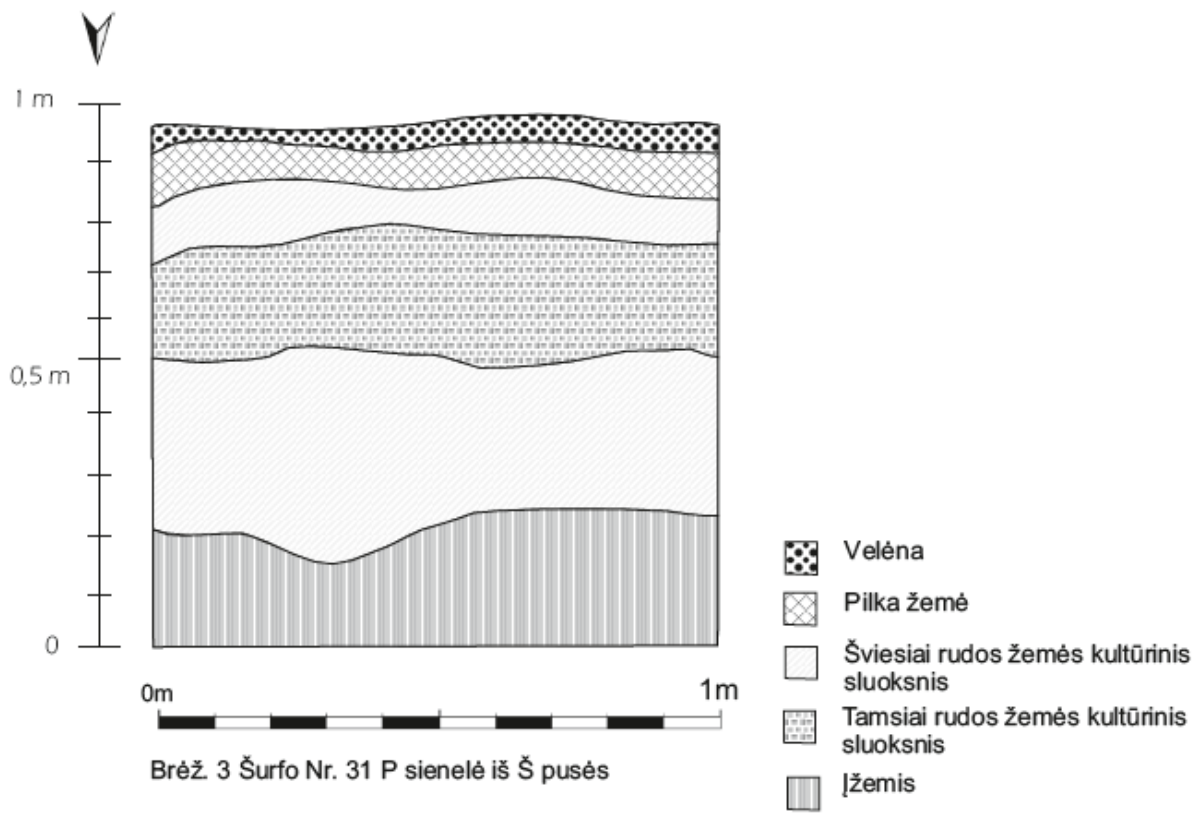
EKSPLIKACIJA	
1	SUDARGO, BURGAICIŲ PILIAKALNIS III A1497
2	SUDARGO, BURGAICIŲ PILIAKALNIS II, VAD. PILALĖ A1496
3	SUDARGO, BURGAICIŲ PILIAKALNIS, VAD. VORPIŲŲ A3495
4	VEIKIANČIOS SUDARGO KAIMO KAPINĖS
5	RENGINIŲ SCENA
6	RENGINIŲ AIKŠTELĖ
7	PERSPEKTYVINĖ MAŽŲJŲ LAIVŲ PRIEPLAUKA
8	SUDARGO, GRINAICIŲ PILIAKALNIS, VAD. ŽYDKAPIŲ A3494 K1
9	NEVEIKIANČIOS SUDARGO ŽYDŲ KAPINĖS
10	SUDARGO, GRINAICIŲ PILIAKALNIS, VAD. ŽYDKAPIŲ SENOVĖS GYVENVIETĖ A3494 K2
11	SUDARGO, GRINAICIŲ PILIAKALNIS, VAD. BALNAKALNIŲ A3495

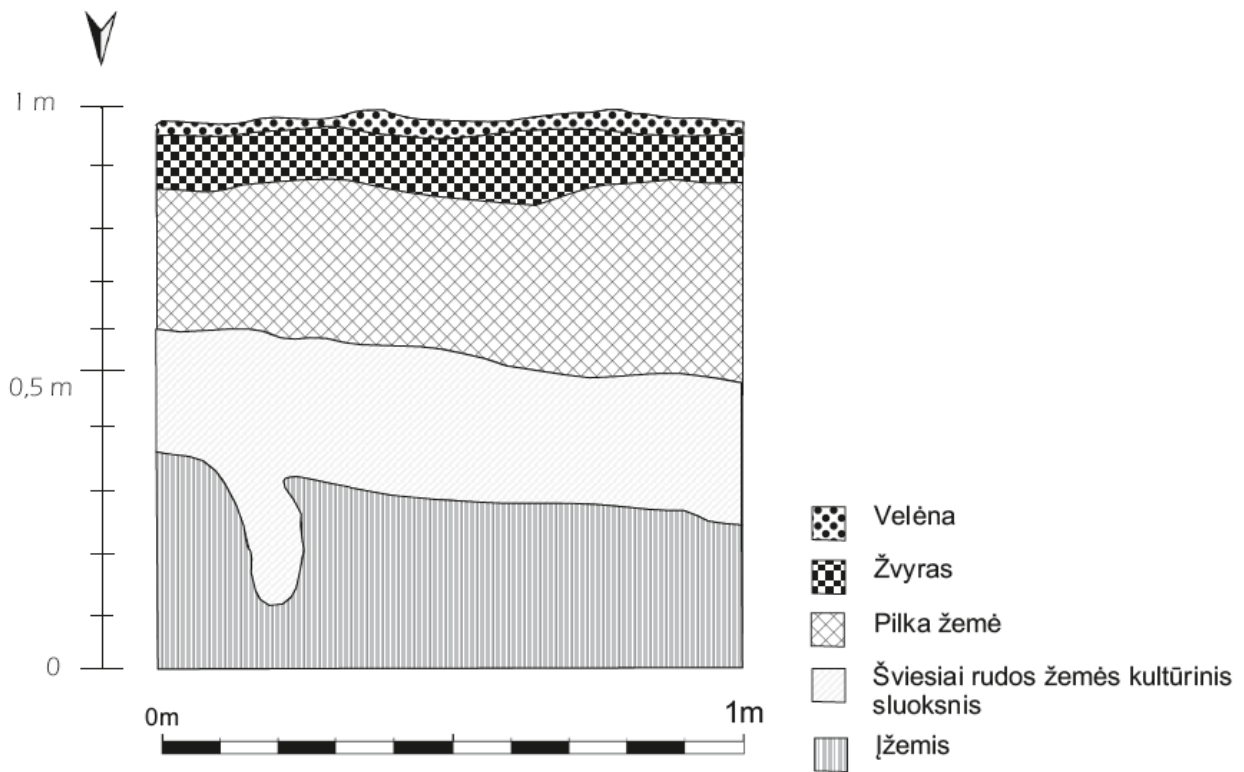
SUTARTINIAI ŽENKLAI	
	KULTŪROS VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
	PROJEKTUOJAMOS INFORMACINĖS RODYKLĖS IR
	PROJEKTUOJAMOS PAMINKLINIS RIBOŽENKLIS PR
	PROJEKTUOJAMOS ATOKVĖPIO AIKŠTELĖS A
	PROJEKTUOJAMOS UŽTVARAS AUTOMOBILIAMS UA
	PROJEKTUOJAMI MEDINIAI LAIPTAI ML
	PERSPEKTYVINĖS MAŽŲJŲ LAIVŲ PRIEPLAUKOS VIETA
	PROJEKTUOJAMI 1,5 M PLOČIO SKALDINĖLIO DANGOS TAKAI ST1,5
	PROJEKTUOJAMI 1M PLOČIO SKALDINĖLIO DANGOS TAKAI ST1
	ISĀRDOMA METALINĖ ŽYDŲ KAPINIŲ TVORA IT
	PANORAMINIO VIZAVIMO KRYPTIS
	UŽPILAMI APKASAI AU
	UŽPILAMOS DUOBĖS UD
	UŽPILAMOS TRANŠĖJOS UT
	IŠTIRIAMAS PLOTAS, ATKURIAMAS APSAUGINIS PYLIMAS IR GROVYVĖS AP
	PROJEKTUOJAMAS LAUKO TUALETAS WC
	PROJEKTUOJAMAS KELIO ŽENKLAS NR.528 "STOVĖJIMO VIETA"
	PROJEKTUOJAMAS KELIO PENKLAS NR.528 "STOVĖJIMO VIETA" SU PAPILDOMA LENTELE NR. 818
	PROJEKTUOJAMI TERASUOTI TAKAI TT
	PROJEKTUOJAMOS AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELĖS P1
	NAIKINAMAS GRUNTO DANGOS KELIAS NK
	PROJEKTUOJAMI INFORMACINIAI STENDAI IS-1
	PROJEKTUOJAMI 3,5M PLOČIO ASFALTBETONIO DANGOS PRIVAŽIAVIMO KELIAI PK3,5
	ESAMI ASFALTBETONIO DANGOS KELIAI, GATVĖS
	ESAMI GRUNTO-ŽVYRO DANGOS KELIAI
	ISRAIŠKINGŲ KALVŲ, PYLIMŲ, TERASŲ RIBOS
	ESAMOS AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELĖS
	ESAMOS TILTĖLIS
	PASTATAI
	ŽELDINIŲ PLOTAI
	KRŪMAI
	ESAMI GRUNTO DANGOS TAKAI
	UPĖLIS, ŠALTINIS
	PRIVAČIŲ ASMENŲ ŽEMĖVALDŲ RIBOS
	PROJEKTUOJAMA ŽAIDIMŲ AIKŠTELĖ ŽA
	PROJEKTUOJAMOS APŽVALGOS AIKŠTELĖS AA
	PROJEKTUOJAMOS POILSIO AIKŠTELĖS PA
	PROJEKTUOJAMI INFORMACINIAI STENDAI IS-2
	DĒMONTUOJAMI GELŽBETONINIAI PAMATAI DP

Pastabos:
 1. Projekte sumatytas neįgyvendinamas gamtos paveldo piliakalnių kompleksas. Siekiant likviduoti šlaitų eroziją Nemuno pakrantėje įrengiamos apsauginės sienos ir būtos. Sutvirtinami eroduojantys šlaitai.
 2. Projekte sumatytas neįgyvendinamas žmogaus veiklos piliakalnių kompleksas. Ištyrinėjus atkuriami išlyginu apsauginių pylimų ir griovių fragmentai. Užpilamos duobės, tranšėjos, apkasai.
 3. 7,8ha plote atliekami kraštovaizdžio formavimo darbai. Dėka jų, atvertamos piliakalnių aikštės ir šlaitai. Taip pat atkuriamas išdėstas vizualinis ryšys tarp piliakalnių - apžvalgos aikštelių. Po kirtimų numatyta kirtaviečių prežiūra - atžalų kirtimas ir šienavimas.
 4. Piliakalnių patalpos išnuomoti. Sukuriamas pagrindinis ir šlaitinių takų sistema, projektuojamos atokvėpio aikštės su lauko baldais ir informaciniais stendais, numatoma perspektyvinė mažųjų laivų prieplaukos vieta, išnuojami priėjimai prie upės. Visuomeninių masinių renginių vieta takais sujungiama su piliakalnių kompleksu. Informacija apie tenkinus objektus pateikiama informacinėse rodyklėse. Esanti nuožulniam projektuojami mediniai laiptai.
 5. Laikymui išnuomoti 2 esamos ir projektuojama nauja automobilių stovėjimo aikštė.
 6. Siekiant apriboti neįgiamų automobilių poveikį įrengiamos užtvanos apsauginėms zonomis.
 7. Val šaltinio kasimo darbai darbai paminklini apsaugos zonos vizualinė apsaugos pozicijoje atliekami prieš tai atliktus archeologinius žvalgomuosius tyrimus, o apsaugos zonos apsaugos nuo fizinio poveikio pozicijoje - archeologinius tyrimus.

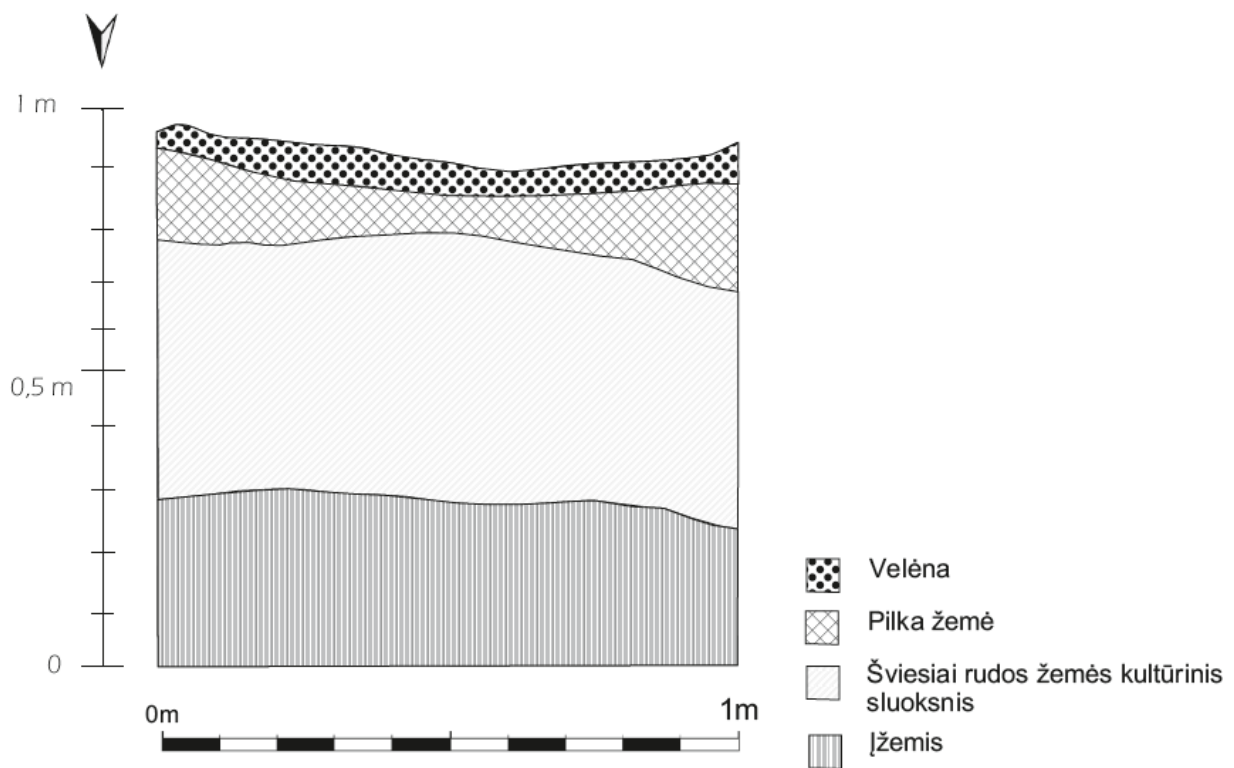
ALBISG Nr. 1780	UAB "Lietuvos paminklai"	SUDARGO PILIAKALNIŲ KOMPLEKSAS	1:1000
UAB "Lietuvos paminklai"	UAB "Lietuvos paminklai"	SUDARGO K., ŠAKIŲ R. MARLIAMPOLĖS APS.	1:1000
UAB "Lietuvos paminklai"	UAB "Lietuvos paminklai"	PAGRINDINIS BRĖŽINYS M1:1000	1:1000
UAB "Lietuvos paminklai"	UAB "Lietuvos paminklai"	1:1000	1:1000

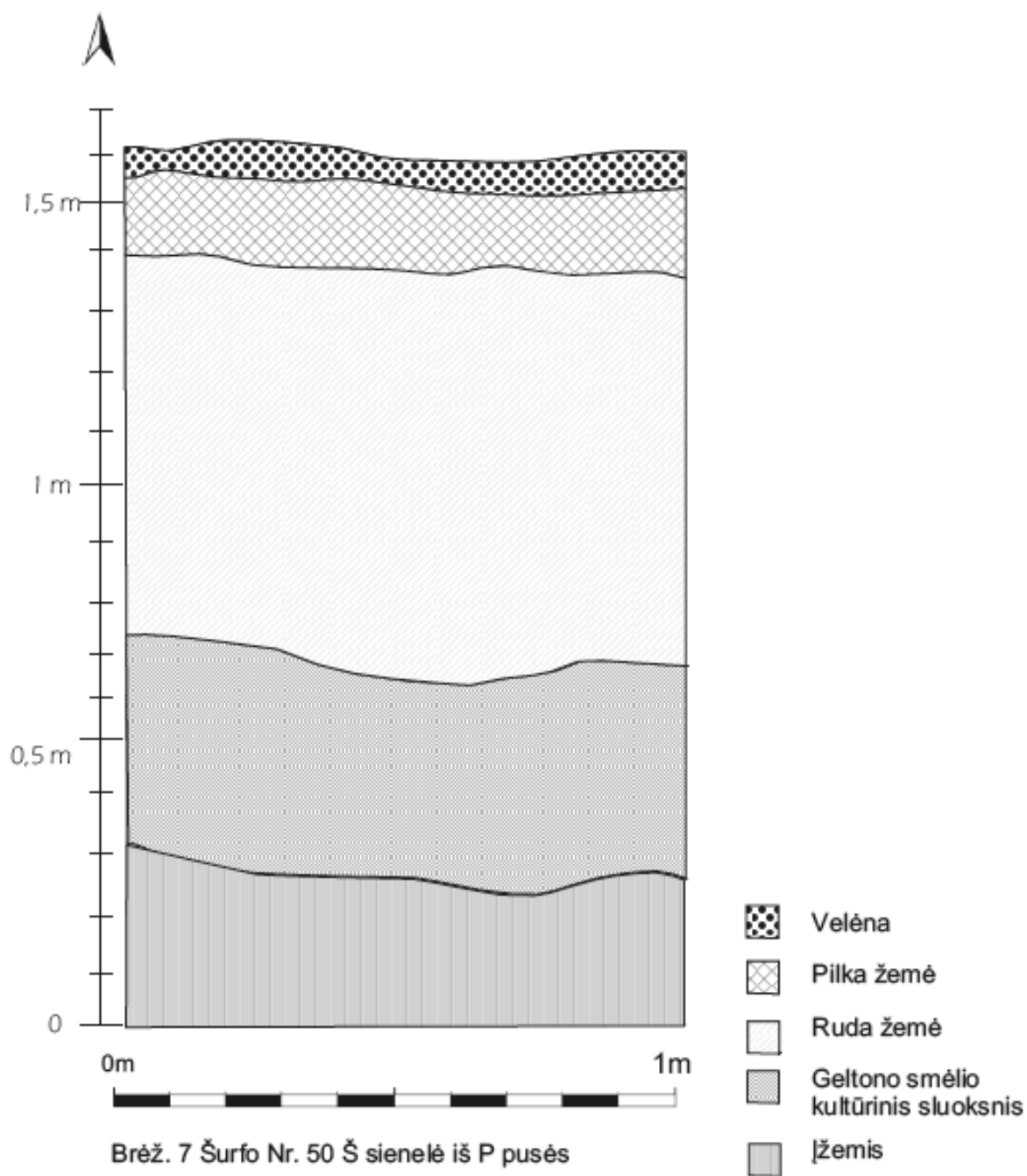

Brėž. 5 Źurfo Nr. 36 P sienelė iš Ź pusės

Brėž. 6 Źurfo Nr. 48 P sienelė iš Ź pusės

Brēž. 7 Šurfo Nr. 50 Š sienelē iš P pusēs

ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS

Pav. 1 Šurfo Nr. 1 R sienelė iš V pusės

Pav. 2 Šurfo Nr. 2 P sienelė iš Š pusės

Pav. 3 Šurfo Nr. 3 P sienelė iš Š pusės

Pav. 4 Šurfo Nr. 4 V sienelė iš R pusės

Pav. 5 Šurfo Nr. 5 R sienelė iš V pusės

Pav. 6 Šurfo Nr. 6 P sienelė iš Š pusės

Pav. 7 Šurfo Nr. 7 Š sienelė iš P pusės

Pav. 8 Šurfo Nr. 8 V sienelė iš R pusės

Pav. 9 Šurfo Nr. 9 V sienelė iš R pusės

Pav. 10 Šurfo Nr. 10 V sienelė iš R pusės

Pav. 11 Šurfo Nr. 11 V sienelė iš R pusės

Pav. 12 Šurfo Nr. 12 Š sienelė iš P pusės

Pav. 13 Šurfo Nr. 13 Š sienelė iš P pusės

Pav. 14 Šurfo Nr. 14 Š sienelė iš P pusės

Pav. 15 Šurfo Nr. 15 P sienelė iš Š pusės

Pav. 16 Šurfo Nr. 16 Š sienelė iš P pusės

Pav. 17 Šurfo Nr. 17 P sienelė iš Š pusės

Pav. 18 Šurfo Nr. 18 R sienelė iš V pusės

Pav. 19 Šurfo Nr. 19 P sienelė iš Š pusės

Pav. 20 Šurfo Nr. 20 Š sienelė iš P pusės

Pav. 21 Šurfo Nr. 21 R sienelė iš V pusės

Pav. 22 Šurfo Nr. 22 P sienelė iš Š pusės

Pav. 23 Šurfo Nr. 23 V sienelė iš R pusės

Pav. 24 Šurfo Nr. 24 Š sienelė iš P pusės

Pav. 25 Šurfo Nr. 25 P sienelė iš Š pusės

Pav. 26 Šurfo Nr. 26 V sienelė iš R pusės

Pav. 27 Šurfo Nr. 27 Š sienelė iš P pusės

Pav. 28 Šurfo Nr. 28 V sienelė iš R pusės

Pav. 29 Šurfo Nr. 29 V sienelė iš R pusės

Pav. 30 Šurfo Nr. 30 V sienelė iš R pusės

Pav. 31 Šurfo Nr. 31 P sienelė iš Š pusės

Pav. 32 Šurfo Nr. 32 P sienelė iš Š pusės

Pav. 33 Šurfo Nr. 33 R sienelė iš V pusės

Pav. 34 Šurfo Nr. 34 V sienelė iš R pusės

Pav. 35 Šurfo Nr. 35 Š sienelė iš P pusės

Pav. 36 Šurfo Nr. 36 P sienelė iš Š pusės

Pav. 37 Šurfo Nr. 37 V sienelė iš R pusės

Pav. 38 Šurfo Nr. 38 P sienelė iš Š pusės

Pav. 39 Šurfo Nr. 39 V sienelė iš R pusės

Pav. 40 Šurfo Nr. 40 V sienelė iš R pusės

Pav. 41 Šurfo Nr. 41 P sienelė iš Š pusės

Pav. 42 Šurfo Nr. 42 P sienelė iš Š pusės

Pav. 43 Šurfo Nr. 43 V sienelė iš R pusės

Pav. 44 Šurfo Nr. 44 V sienelė iš R pusės

Pav. 45 Šurfo Nr. 45 Š sienelė iš P pusės

Pav. 46 Šurfo Nr. 46 V sienelė iš R pusės

Pav. 47 Šurfo Nr. 47 P sienelė iš Š pusės

Pav. 48 Šurfo Nr. 48 P sienelė iš Š pusės

Pav. 49 Šurfo Nr. 49 Š sienelė iš P pusės

Pav. 50 Šurfo Nr. 50 Š sienelė iš P pusės

Pav. 51 Šurfo Nr. 51 P sienelė iš Š pusės

Pav. 52 Šurfo Nr. 52 V sienelė iš R pusės

Pav. 53 Šurfo Nr. 53 P sienelė iš Š pusės

Pav. 54 Šurfo Nr. 54 V sienelė iš R pusės

Pav. 55 Šurfo Nr. 55 P sienelė iš Š pusės

Pav. 56 Žvalgomo tako vieta Vorpilio piliakalnio aikštelėje iš P pusės

Pav. 57 Žvalgomų terasuotų laiptų į Vorpilio piliakalnį vieta iš P pusės

Pav. 58 Žvalgomo tako iš Vorpilio į Pilaitės piliakalnį vieta iš P pusės

Pav. 59 Žvalgomų terasuotų laiptų Pilaitės piliakalnyje vieta iš Š pusės

Pav. 60 Žvalgomos automobilių stovėjimo aikštelės (P2) vieta iš R pusės

Pav. 61 Žvalgomo tako vieta III piliakalnyje iš Š pusės

- Pav. 62** Žvalgomo tako, jungiančio P3 aikštelę ir Žydkapių piliakalnį vieta iš V pusės
- Pav. 63** Žvalgomo tako, jungiančio P3 aikštelę ir Žydkapių piliakalnį vieta iš V pusės
- Pav. 64** Žvalgomo tako vieta prie laiptų ML-6 iš PV pusės
- Pav. 65** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-6 ir Nemuno pakrantę, vieta iš P pusės
- Pav. 66** Žvalgomo tako miške šiauriau renginių scenos vieta prie iš R pusės
- Pav. 67** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-7 ir Žydkapių piliakalnį, vieta iš V pusės
- Pav. 68** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Žydkapių piliakalnį, vieta iš Š pusės
- Pav. 69** Žvalgomo tako Žydkapių piliakalnio Š pusėje vieta iš P pusės
- Pav. 70** Žvalgomo tako, jungiančio automobilių stovėjimo aikštelę P4 ir Žydkapių piliakalnį, vieta iš ŠR pusės
- Pav. 71** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-7 ir Žydkapių piliakalnį, vieta iš R pusės
- Pav. 72** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Balnakalnio piliakalnį, vieta iš R pusės
- Pav. 73** Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Balnakalnio piliakalnį, vieta iš V pusės
- Pav. 74** Žvalgomo tako ir atokvėpio aikštelės A10 Balnakalnio piliakalnyje vieta iš ŠR pusės
- Pav. 75** Žvalgomo tako ir apžvalgos aikštelės Balnakalnio piliakalnyje vieta iš P pusės
- Pav. 76** Žvalgomo tako ir šiauriausios apžvalgos aikštelės Balnakalnio piliakalnyje vieta iš P pusės
- Pav. 77-106** Titnagai
- Pav. 107** Radiniai iš šurfo Nr. 5
- Pav. 108** Radiniai iš šurfo Nr. 9
- Pav. 109** Radiniai iš šurfo Nr. 11
- Pav. 110** Radiniai iš šurfo Nr. 15

Pav. 111 Radiniai iš šurfo Nr. 19

Pav. 112 Radiniai iš šurfo Nr. 30

Pav. 113 Radiniai iš šurfo Nr. 31

Pav. 114 Radiniai iš šurfo Nr. 32

Pav. 115 Radiniai iš šurfo Nr. 35

Pav. 116 Radiniai iš šurfų Nr. 36 ir Nr. 49

Pav. 117 Radiniai iš šurfo Nr. 48

Pav. 118 Atsitiktiniai radiniai

Pav. 1 Šurfo Nr. 1 R sienelė iš V pusės

Pav. 2 Šurfo Nr. 2 P sienelė iš Š pusės

Pav. 3 Šurfo Nr. 3 P sienelė iš Š pusės

Pav. 4 Šurfo Nr. 4 V sienelė iš R pusės

Pav. 5 Šurfo Nr. 5 R sienelė iš V pusės

Pav. 6 Šurfo Nr. 6 P sienelė iš Š pusės

Pav. 7 Šurfo Nr. 7 Š sienelė iš P pusės

Pav. 8 Šurfo Nr. 8 V sienelė iš R pusės

Pav. 9 Šurfo Nr. 9 V sienelė iš R pusės

Pav. 10 Šurfo Nr. 10 V
sienelė iš R pusės

Pav. 11 Šurfo Nr. 11 V
sienelė iš R pusės

Pav. 12 Šurfo Nr. 12 Š
sienelė iš P pusės

Pav. 13 Šurfo Nr. 13 Š sienelē iš P pusēs

Pav. 14 Šurfo Nr. 14 Š sienelē iš P pusēs

Pav. 15 Šurfo Nr. 15 P sienelē iš Š pusēs

Pav. 16 Šurfo Nr. 16 Š
sienelė iš P pusės

Pav. 17 Šurfo Nr. 17 P
sienelė iš Š pusės

Pav. 18 Šurfo Nr. 18 R
sienelė iš V pusės

Pav. 19 Šurfo Nr. 19 P sienelė iš Š pusės

Pav. 20 Šurfo Nr. 20 Š sienelė iš P pusės

Pav. 21 Šurfo Nr. 21 R sienelė iš V pusės

Pav. 22 Šurfo Nr. 22 P sienelē iš Š pusės

Pav. 23 Šurfo Nr. 23 V sienelē iš R pusės

Pav. 24 Šurfo Nr. 24 Š sienelē iš P pusės

Pav. 25 Šurfo Nr. 25 P sienelė iš Š pusės

Pav. 26 Šurfo Nr. 26 V sienelė iš R pusės

Pav. 27 Šurfo Nr. 27 Š sienelė iš P pusės

Pav. 28 Šurfo Nr. 28 V
sienelē iš R pusės

Pav. 29 Šurfo Nr. 29 V
sienelē iš R pusės

Pav. 30 Šurfo Nr. 30 V
sienelē iš R pusės

Pav. 31 Šurfo Nr. 31 P
sienelē iš Š pusės

Pav. 32 Šurfo Nr. 32 P
sienelē iš Š pusės

Pav. 33 Šurfo Nr. 33 R
sienelē iš V pusės

Pav. 34 Šurfo Nr. 34 V sienelē iš R pusēs

Pav. 35 Šurfo Nr. 35 Š sienelē iš P pusēs

Pav. 36 Šurfo Nr. 36 P sienelē iš Š pusēs

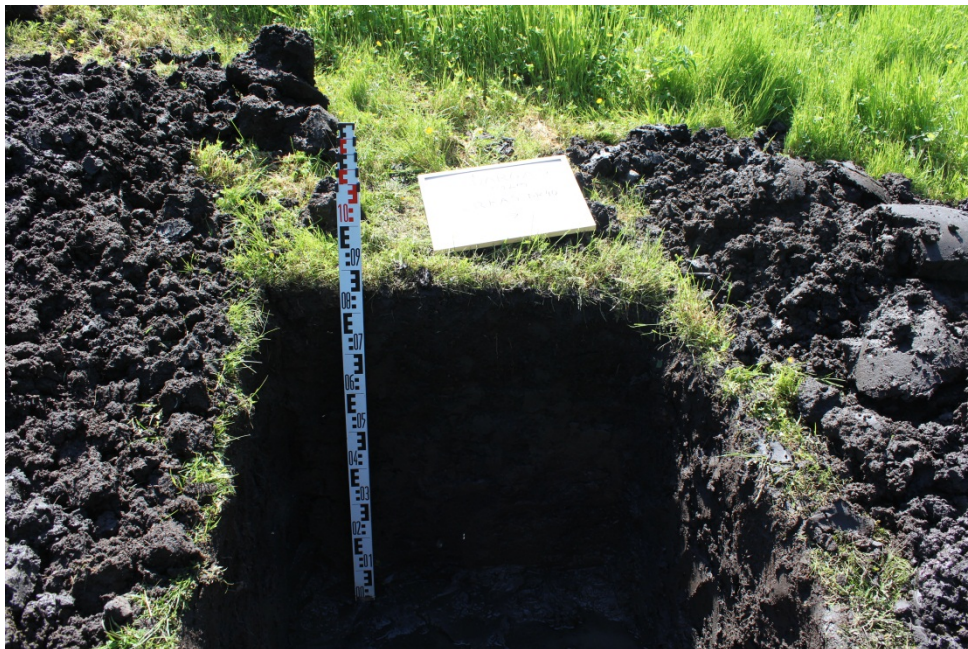
Pav. 37 Šurfo Nr. 37 V
sienelē iš R pusės

Pav. 38 Šurfo Nr. 38 P
sienelē iš Š pusės

Pav. 39 Šurfo Nr. 39 V
sienelē iš R pusės

Pav. 40 Šurfo Nr. 40 V
sienelē iš R pusės

Pav. 41 Šurfo Nr. 41 P
sienelē iš Š pusės

Pav. 42 Šurfo Nr. 42 P
sienelē iš Š pusės

Pav. 43 Šurfo Nr. 43 V
sienelė iš R pusės

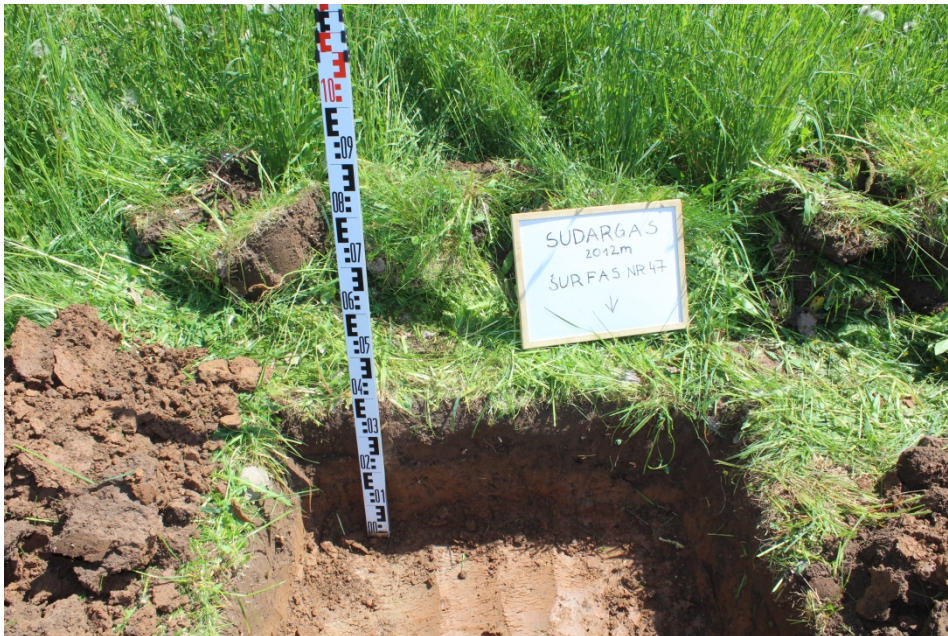
Pav. 44 Šurfo Nr. 44 V
sienelė iš R pusės

Pav. 45 Šurfo Nr. 45 Š
sienelė išP pusės

Pav. 46 Šurfo Nr. 46 V
sienelė iš R pusės

Pav. 47 Šurfo Nr. 47 P
sienelė iš Š pusės

Pav. 48 Šurfo Nr. 48 P
sienelė iš Š pusės

Pav. 49 Šurfo Nr. 49 Š sienelė iš P pusės

Pav. 50 Šurfo Nr. 50 Š sienelė iš P pusės

Pav. 51 Šurfo Nr. 51 P sienelė iš Š pusės

Pav. 52 Šurfo Nr. 52 V sienelė iš R pusės

Pav. 53 Šurfo Nr. 53 P sienelė iš Š pusės

Pav. 54 Šurfo Nr. 54 V sienelė iš R pusės

Pav. 55 Šurfo Nr. 55 P
sienelė iš Š pusės

Pav. 56 Žvalgomo tako vieta Vorpilio piliakalnio aikštelėje iš P pusės

Pav. 57 Žvalgomų terasuotų laiptų į Vorpilio piliakalnį vieta iš P pusės

Pav. 58 Žvalgomo tako iš Vorpilio į Pilaitės piliakalnį vieta iš P pusės

Pav. 59 Žvalgomų terasuotų laiptų Pilaitės piliakalnyje vieta iš Š pusės

Pav. 60 Žvalgomos automobilių stovėjimo aikštelės (P2) vieta iš R pusės

Pav. 61 Žvalgomo tako vieta III piliakalnyje iš Š pusės

Pav. 62 Žvalgomo tako, jungiančio P3 aikštelę ir Žydkaپیų piliakalnį vieta iš V pusės

Pav. 63 Žvalgomo tako, jungiančio P3 aikštelę ir Žydkaپیų piliakalnį vieta iš V pusės

Pav. 64 Žvalgomo tako vieta prie laiptų ML-6 iš PV pusės

Pav. 65 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-6 ir Nemuno pakrantę, vieta iš P pusės

Pav. 66 Žvalgomo tako miške šiauriau renginių scenos vieta prie iš R pusės

Pav. 67 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-7 ir Žydkaپیų piliakalnį, vieta iš V pusės

Pav. 68 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Žydkaپیų piliakalnį, vieta iš Š pusės

Pav. 69 Žvalgomo tako Žydkaپیų piliakalnio Š pusėje vieta iš P pusės

Pav. 70 Žvalgomo tako, jungiančio automobilių stovėjimo aikštelę P4 ir Žydkaپیų piliakalnį, vieta iš ŠR pusės

Pav. 71 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-7 ir Žydkaپیų piliakalnį, vieta iš R pusės

Pav. 72 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Balnakalnio piliakalnį, vieta iš R pusės

Pav. 73 Žvalgomo tako, jungiančio laiptus ML-8 ir Balnakalnio piliakalnį, vieta iš V pusės

Pav. 74 Žvalgomo tako ir atokvėpio aikštelės A10 Balnakalnio piliakalnyje vieta iš ŠR pusės

Pav. 75 Žvalgomo tako ir apžvalgos aikštelės Balnakalnio piliakalnyje vieta iš P pusės

Pav. 76 Žvalgomo tako ir šiauriausios apžvalgos aikštelės Balnakalnio piliakalnyje vieta iš P pusės

Pav.	Nr.	Šurfas	Aversas	Reversas	Info	Datavimas
77	1	30			Skeltė, skeltės apatinė dalis	Finalinis paleolitas-mezolitas
78	2	30			Nuoskala	
79	3	31			Skeltė	Finalinis paleolitas-mezolitas
80	4	31			Nuoskala	

81	5	32		Nuoskala	
82	6	32		Gremžtukas, pusiau apskritas	Finalinis paleolitas
83	7	32		Rėžtukas, nuskeltinis dvikryptis (?)	Finalinis paleolitas
84	8	32		Gremžtukas galinis	

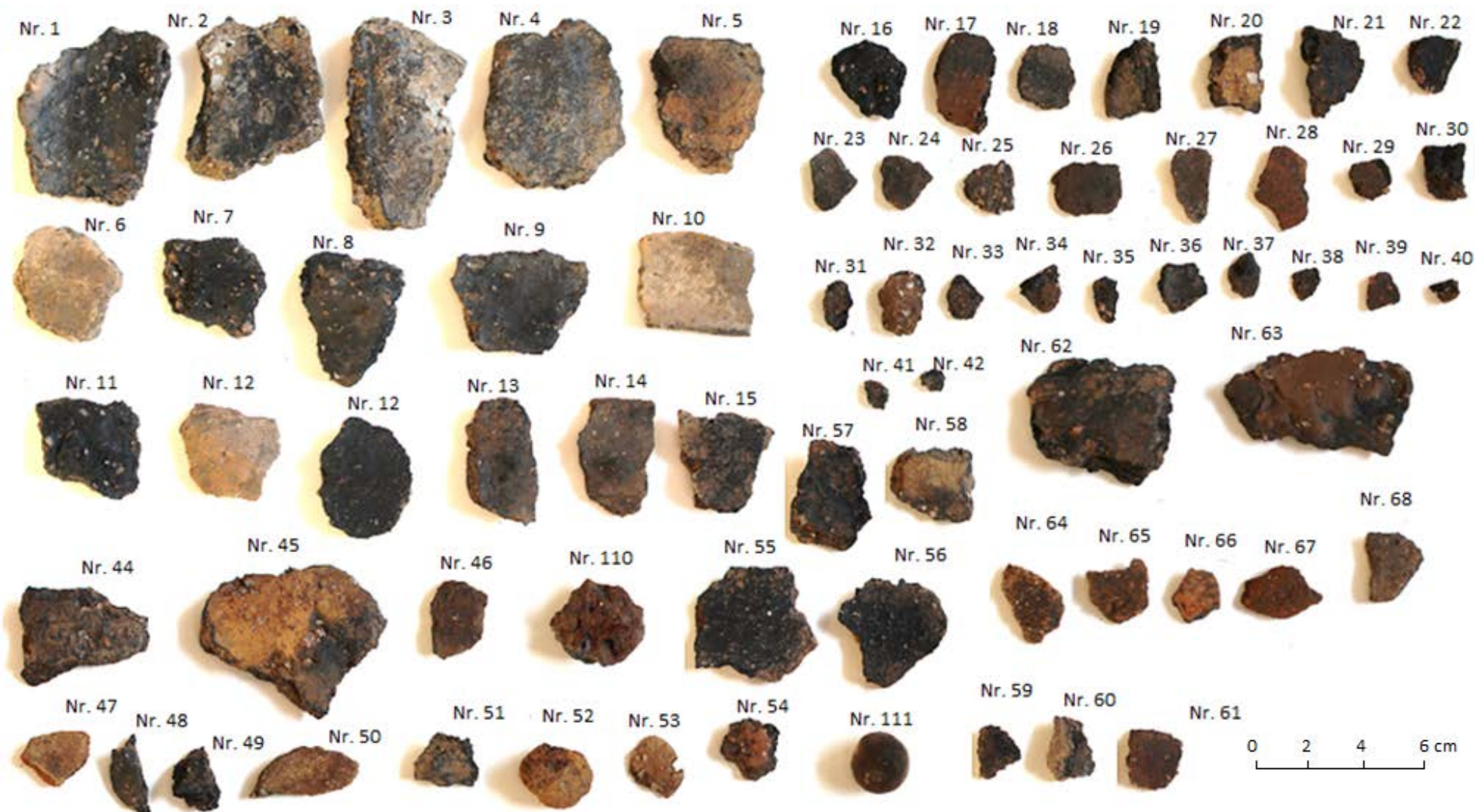
85	9	32		Skaldytinio fragmentas (?)	Finalinis paleolitas-mezolitas
86	10	32		Nuoskala	Finalinis paleolitas-mezolitas
87	11	32		Skeltė, retuotu galu	
88	12	32		Dirbinio fragmentas; gali būti įkoto antgalio įkotė	Finalinis paleolitas-mezolitas

89	13	32		Nuoskala	
90	14	32		Nuoskala	
91	15	35		Nuoskala	
92	16	36		Nuoskala	
93	17	36		Apskaldytas riedulys	

94	18	50		Skeltė	
95	19	50		Skeltė	
96	20	50		Nuoskala- skaldytinio pataisymas	
97	21	50		Skeltė	
98	22	50		Skeltė	

99	23	50		Skeltė- skaldytinio pataisymas	
100	24	50		Rėžtukinė nuoskala	
101	25	50		Rėžtukas	
102	26	50		Rėžtukas	
103	27	50		Skeltės apatinė dalis	

104	28	50		Skeltė	
105	29	50		Skeltė	
106	30	50		Retušinis režtukas	

Pav. 107 Radiniai iš šurfo Nr. 5

Nr. 112

Nr. 113

Nr. 69

Nr. 70

Pav. 108 Radiniai iš šurfo Nr. 9

Nr. 71

Nr. 72

Nr. 74

Nr. 73

Nr. 75

Pav. 109 Radiniai iš šurfo Nr. 11

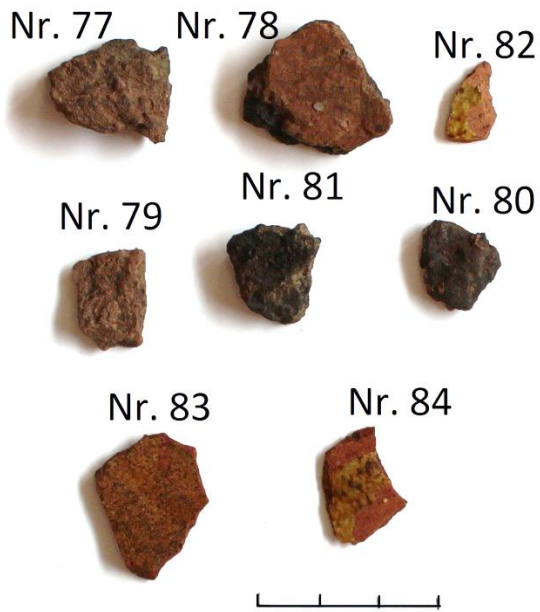
Pav. 110 Radiniai iš šurfo Nr. 15

Nr. 76

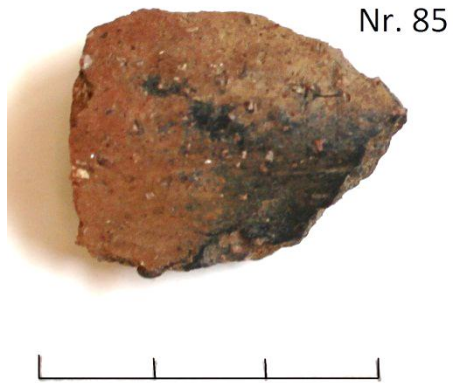

Pav. 111 Radiniai iš šurfo Nr. 19

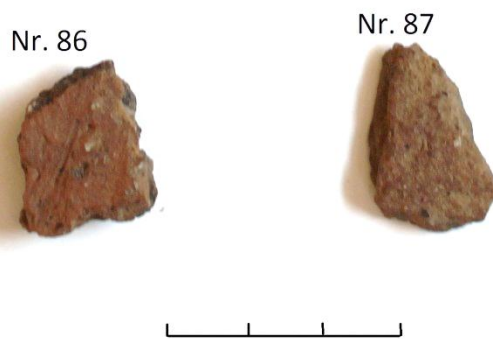

Pav. 112 Radiniai iš šurfo Nr. 30

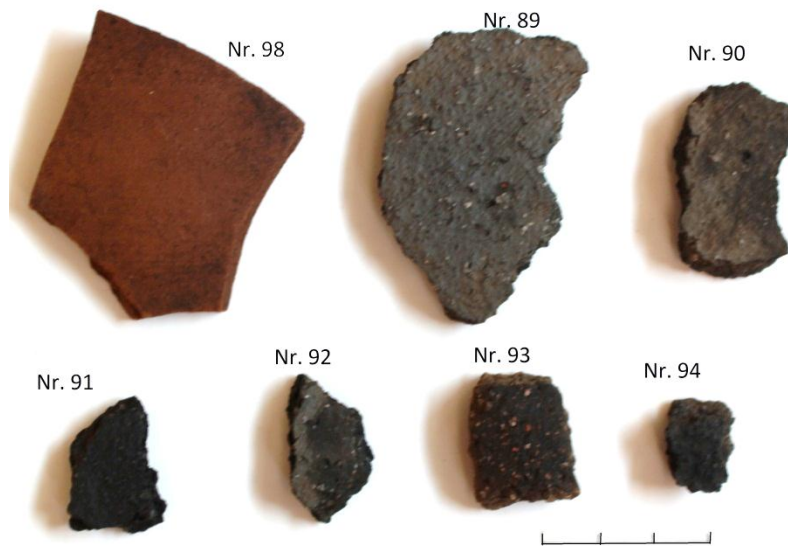
Pav. 113 Radiniai iš šurfo Nr. 31

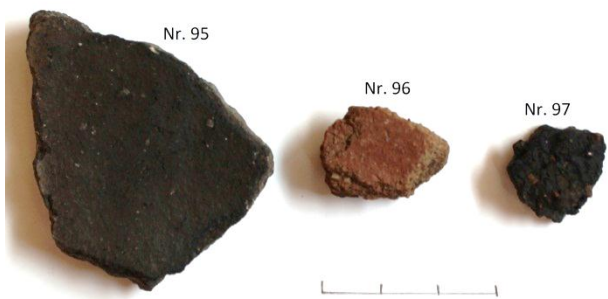
Pav. 114 Radiniai iš šurfo Nr. 32

Pav. 115 Radiniai iš šurfo Nr. 35

Pav. 116 Radiniai iš šurfų Nr. 36 ir Nr. 49

Pav. 117 Radiniai iš šurfo Nr. 48

Nr. 99

Nr. 100

Nr. 101

Nr. 102

Nr. 103

Nr. 105

Nr. 106

Nr. 107

Nr. 104

Nr. 108

Nr. 109

Pav. 118 Atsitiktiniai radiniai

PRIEDŲ SĄRAŠAS

PRIEDAS 1 – Tyrimų projektas

PRIEDAS 2 – Leidimas vykdyti archeologinius tyrimus

PRIEDAS 3 – Radinių pridavimo aktas

Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonos (Šakių r.)

(Vorpilio, 16141; Pilaitės, 3264; III piliakalnio, 3265; Žydkapių, 24680; Balnakalnio, 3263)

2012 metų žvalgomųjų archeologinių tyrimų

PROJEKTAS

TYRĖJAS: Simona Širvydaitė

KPD atestatas Nr. 2268 (2012-03-21)

UŽSAKOVAS: Šakių rajono savivaldybė

Direktorius
Tomas Puodžiukaitis

2012. 06. 07

2012 m. birželis, Vilnius

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Bendrieji duomenys. Penki Sudargo vardu žinomi piliakalniai (Šakių rajonas, Sudargo seniūnija), išsidėstę kairiajame Nemuno krante, dviejuose kaimuose (Burgaičiuose ir Girnaičiuose), sudarydami du gynybinius kompleksus.

Pirmoji grupė – Sudargo, Grinaičių piliakalnis, vad. *Balnakalniu* ir Sudargo, Grinaičių II, vad. *Žydkapiu* piliakalnis su gyvenvieta.

Spėjama, kad komplekso pagrindinės pilies vieta buvęs piliakalnis vad. Žydkapiu. Jis įrengtas daubų apsuptame aukštumos kyšulyje. Piliakalnis vad. Balnakalniu, esantis apie 100 m į PR nuo vad. Žydkapiu, buvęs pastarojo priešpiliu. Pagrindinio piliakalnio aikštelė pailga, apie 40x30 m dydžio, ištęsta ŠR-PV kryptimi. Iš V, Š ir R ją saugo statūs, iki 25 m aukščio šlaitai, o iš PV nuo gretimų aukštumų – 30 m ilgio ir apie 20 m pločio pylimas, nuo gretimos aukštumos siekias 3,5 m aukščio. Tarp pylimo ir aukštumos yra atkurtas buvęs griovys. Piliakalnio aikštelė, pylimas ir greta jo esanti aukštuma yra stipriai paveikti žmonių veiklos per pastaruosius šimtmečius – aukštumoje ir piliakalnio aikštelėje XVIII-XIX a. įrengtos žydų kapinės, pylimas, aikštelė ir šlaitų viršutinė dalis II pasaulinio karo metais iškasinėta apkasais.

Antroji grupė - Sudargo, Burgaičių piliakalnis, vad. *Vorpiliu*, Sudargo, Burgaičių II piliakalnis, vad. *Pilaite* ir Sudargo, Burgaičių *III piliakalnis*. Šis piliakalnių kompleksas įrengtas apie 450 m į ŠR nuo pirmosios piliakalnių grupės.

Pagrindinės pilies vieta - Vorpilis įrengtas aukštumos kyšulyje. Jo papilys vad. *Pilaitė* įrengtas apie 100 m į pietryčius. Pagrindinio piliakalnio aikštelė 30x30 m skersmens, greičiausiai išlikusi nepilna, nes šiaurės vakarinis iškyšulio šlaitas stipriai erodavęs. Iš šiaurės ir rytų piliakalnį saugo statūs iškyšulio šlaitai nuo Nemuno siekiantys iki 35 m aukščio, vakarinis šlaitas ne toks aukštas, statintas, siekia iki 13 m aukščio. Nuo iš pietų pusės besidriekiančios aukštumos piliakalnio aikštelę saugoję pylimas ir griovys buvę nuarti, dabar atkurti. Piliakalnio aikštelė sužalota ir II pasaulinio karo metais kasant apkasus.

Piliakalnio papilys vad.*Pilaite* įrengtas 10 m žemesniame nei gretimos aukštumos kyšulyje ir iš visų pusių supamas daubų. Aikštelės kraštai nuslinkę, šiaurritinis šlaitas eroduoja. Išlikusi aikštelės dalis apie 15 m ilgio šiaurės rytų-pietvakarių kryptimi ir apie 10 m pločio. Pietvakariniame jos gale yra apie 3 m aukščio kūgio formos pylimas.

Trečiasis, bevardis į kultūros vertybių registrą įrašytas komplekso piliakalnis yra apie 90 m į pietryčius nuo Pilaitės, kyšulyje esančiame apie 13 m žemiau Nemuno kranto aukštumų. Šiaurinis kyšulio šlaitas nuslinkęs, eroduojantis. Aikštelė siaura, išžėsta apie 55 m šiaurės rytų-pietryčių kryptimi, jos rytiniame gale yra apie 1 m aukščio pakilimas, kuris buvo traktuojamas kaip pylimo liekanos. V.Kliaugaitės atlikti tyrimai parodė, kad tai natūralus, gynybai nenaudotas pakilimas. Visa aikštelė iškasta apkasais. Kulikauskams ir vėliau V.Kliaugaitei tyrinėjant šį saugomą kaip piliakalnį objektą aikštelėje kultūrinio sluoksnio nerasta.⁹

Ankstesnių tyrimų apžvalga. Pirmieji piliakalnių kompleksus 1970 m. tyrinėjo Kulikauskai. P.Kulikauskas ir R. Kulikauskienė tyrinėjo Balnakalnio, Žydkapių, Pilaitės piliakalnius, žvalgė Vorpilio ir trečiąjį bevardį piliakalnį.

1970 m. *Žydkapių* piliakalnyje ištirti 2 plotai aikštelėje ir padarytas pylimo R galo pjūvis (iš viso tirtas 72 m² plotas). Nustatyta, kad aikštelėje tirtose vietose kultūrinis sluoksnis suardytas vėlesnių perkasimų, o pylimas supiltas per 2 kartus – pradžioje suplūktas iš molio, vėliau paaukštintas ir paplatintas naudojant ir aikštelės kultūrinį sluoksnį. Pylime surinkta naminių ir laukinių gyvūnų kaulų, daugiau kaip 100 keramikos šukių grublėtu ir lygiu paviršiumi, geležinis apkaustas, geležinio peilio-pjautuvėlio ir kaulinės ylos dalys. Tyrėjai *Žydkapių* piliakalnį datavo II–V a.

2006 m. piliakalnį tyrinėjo V.Kliaugaitė. Tyrimų metu, siekiant išsiaiškinti buvusį piliakalnio pylimo realjefą, padaryti nedideli pjūviai – iš viso ištirta 29,25 m². 2009 m. M. Kvedaravičius vad. *Žydkapių* piliakalnio pylimo išorinėje pusėje, siekiant atkurti karo metu suniokotą pylimą, ištyrė 390 m² dydžio jo paviršiaus plotą (iki projekcinio 20 cm gylio) nuimant velėną bei fiksuojant atidengtą paviršių.

⁹ **Zabiela G., Baubonis Z.**, Lietuvos piliakalnių atlasas, T.2, 2005, p.390-394.

Piliakalnio atkuriamo griovio vietoje jis ištyrė 8 plotus (iš viso 376 m²). Jie matuoti išilgai buvusio griovio, ištiriant jį visu ilgiu. Viršutiniame perkasų sluoksnyje (0–20 cm gylyje) surasta keliolika vienetų vėlyvos, XVIII–XX a. datuojamos žiestos (dalis glazūruotos) buitinės keramikos fragmentų. 1–1,6 m gylyje surasti vėlyvi XVIII – XIX a. 56 palaidojimai, kurių didesnę dalį sudarė vaikų ir kūdikių kapai.¹⁰

2005 metais G. Zabiela, siekiant aptikti ir lokalizuoti piliakalnių papėdžių gyvenvietes, tyrinėjo. Sudargo – Grinaičių piliakalnių aplinką (12 m²). Į PV-P nuo piliakalnių aptiktas 70 cm - 1 m storio kultūrinis sluoksnis, pagal keramiką datuojamas I tūkst.¹¹

2006 m. *Žydkapių* piliakalnio senovės gyvenvietėje įrengiant informacinį stendą, Z. Baubonis ištyrė vieną 1x1 m² dydžio šurfą. Surastas dviejų horizontų iki 80 cm storio kultūrinis sluoksnis be radinių.¹²

1970 m. *Balnakalnio* piliakalnyje iširtas pietinio galo pylimas ir pusė aikštelės (iš viso tirtas 45 m² plotas). Tyrėjai nustatė, kad kultūrinio sluoksnio piliakalnyje nėra, pagal pavienius radinius Balnakalnį datavo V–VI a.

Sudargo – Burgaičių piliakalnių kompleksą tyrinėję Kulikauskai Vorpilio piliakalnį tik žvalgė, aptikę jo aikštelėje neintensyvų kultūrinį sluoksnį.

Archeologiniai tyrinėjimai, siekiant parengti *Vorpilio* piliakalnio gynybinio pylimo ir griovio restauravimo projektą 2006 metais pradėti V. Kliaugaitės. Tyrinėjimų metu padarytas piliakalnio gynybinių įtvirtinimų – pylimo ir griovių pjūvis (iš viso tirtas 90 m²) plotas. Piliakalnio aikštelėje ir už griovio aukštumoje buvusioje senovės gyvenvietėje aptiktas nestoras kultūrinis sluoksnis su lipdyta keramika, kurios daugumą sudarė grublėtoji, pavieniais dirbiniais. Pagal radinius piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu – II tūkstantmečio pradžia.¹³

¹⁰ **Kvedaravičius M., Pranckėnaitė E., Zalepūgienė A.**, Sudargo (Grinaičių) piliakalnis, ATL 2009 metais, 2010, p. 53-56

¹¹ **Zabiela, G.**, Sudargo piliakalnių aplinkos (Šakių raj., Sudargo seniūn.) 2005 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA, B. 4572, p. 17

¹² **Baubonis Z.**, Nemuno dviračių trasos informacinių stendų vietų Kukarskės, Maštaičių, Sudargo, Žemosios panemunės, Žuklijų piliakalnių (Šakių raj.) teritorijose archeologinių žvalgomųjų tyrimų ataskaita, Vilnius, 2010, p.7-8.

¹³ **Kliaugaitė V.**, Sudargo piliakalnių (A1493-1497), Šakių r., 2006 m. archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA, B. 4658

2007 metais E. Pranckėnaitė, tęsė pradėtus archeologinius tyrimus *Vorpilio* piliakalnyje. Jų metu buvo ištirtas 433,5 m² plotas. Perkasose užfiksuoti 2 grioviai bei stipriai apardyto, nuarto pylimo liekanos. Piliakalnio kultūrinis sluoksnis yra stipriai suardytas arimų. 2007 metų tyrinėjimų metu kultūrinis sluoksnis surastas piliakalnio aikštelėje - Š tyrinėjimų plotų dalyje. Kultūrinio sluoksnio storis siekė 20-35 cm.¹⁴ Į aukštumos pusę kasto perkasoj, kiek į vakarus nuo anksčiau V.Kliaugaitės tirtos vietos, senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio nerasta.

2008 metais E. Pranckėnaitė pabaigė piliakalnio griovio ir pylimo tyrinėjimus. 2008 m. ištirti dar 8 plotai, kurių bendras plotas – 236 m². Tyrimai atlikti palei piliakalnio ŠR pakraštį, daugiausiai buvusio gynybinio griovio vietoje..Griovio plotis siekia 5 – 6,4 m, gylis 1,4 – 2 m.. Intensyvaus kultūrinio sluoksnio nebuvo aptikta, tačiau surasta keliasdešimt buitinės keramikos šukių.

1970 m. tyrimų metu *Pilaitės* piliakalnio aikštelėje (bendras tyrimų plotas 30 m²) aptiktas iki 30-40 cm storio neintensyvus kultūrinis sluoksnis su lipdyta lygiasiene ir gnaibyta bei žiesta keramika, titnago skalda, gyvulių kaulais ir šlaku. Tyrėjai piliakalnį datavo VIII-XIV a.

2008 m. E. Pranckėnaitė ištyrė Pilaitės piliakalnio aikštelės ŠR pakraštį, kur buvo numatomi piliakalnio šlaito planiravimo darbai. Čia ištirta 2,5 m pločio ir 12,5 m ilgio juosta. Tyrinėtoje vietoje įžemis pasiektas vos 30–50 cm gylyje, intensyvaus kultūrinio sluoksnio neaptikta, tačiau surasta keliasdešimt buitinės lipdytinės lygiu bei grublėtu paviršiumi ir žiestos keramikos šukių. 1x1 m dydžio šurfais iškastas piliakalnio Š šlaite esančios nuošliaužos R dalyje, tačiau čia kultūrinio sluoksnio ar archeologinių radinių nebuvo. Iš viso Pilaitės piliakalnyje ištirtas 32,25 m² dydžio plotas. 2008 m. Pilaitės piliakalnio tyrinėjimai patvirtino ankstesnę jo chronologiją – VIII–XIV a.¹⁵

2005 metais Sudargo – Burgaičių piliakalnių aplinkoje G. Zabelos atliktų žvalgomiųjų archeologinių tyrinėjimų metu, kasant (20 m²) 1x1 m² dydžio šurfais aukštumoje vertingo senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio nerasta. Jis rastas tik apie 10 m juostoje pagal šlaito link Nemuno pakraštį.

¹⁴ **Pranckėnaitė E.**, Sudargo, Burgaičių piliakalnio (A1495), Šakių r., 2007 metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA

¹⁵ **Pranckėnaitė E.**, Sudargo, Burgaičių piliakalnio (*Vorpilio*, A1495), (*Pilaitės*, A1496), Šakių r., 2008 metų archeologinių tyrinėjimų ataskaita, LIIA

Tyrimų pobūdžio, trukmės ir tikslų pagrindimas. 2012 m. Šakių rajono savivaldybė Sudargo piliakalniuose planuoja įrengti takelius, medinius laiptus, atokvėpio, apžvalgos, žaidimų, automobilių stovėjimo aikšteles, lauko tualetus. Atsižvelgiant į ankstesnių tyrimų duomenis, siekiant patikrinti ar žemės judinimo vietose išlikęs kultūrinis sluoksnis, archeologiniais žvalgomaisiais tyrimais planuojama iširti 48 m² kasant 1x1 m² šurfus. Šurfai išdėstyti būsimų informacinių stendų, žaidimų aikštelės, lauko tualetų vietose, antros ir trečios stovėjimo aikštelės vietose, taip pat projektuojamų takų vietose (jungiančių Vorpilio, Pilaitės; bevardį trečią piliakalnių, pirmą ir antrą stovėjimo aikšteles, renginių sceną, žaidimų aikštelę, Žydkapių ir Balnakalnio piliakalnių) ir 2x1 m² šurfus būsimų suolelių vietose. Kitose žemės judinimo darbų vietose, kur ankstesnių tyrimų duomenimis kultūrinio sluoksnio nėra arba jis yra giliau nei numatomi žemės judinimo darbai ir gražiamų polių terasuotiems laiptams vietose, planuojami archeologiniai žvalgymai. Iš viso planuojama žvalgyti apie 3000 m² plotą.

Lauko tyrimuose dalyvaus ir archeologas Olegas Fediajevas.

Radus archeologiškai vertingą kultūrinį sluoksnį, projektas bus koreguojamas.

Archeologinių tyrimų kaina nustatyta atlikus viešuosius pirkimus.

Tyrimus planuojama atlikti birželio-liepos mėnesiais.

Archeologė

Simona Širvydaitė

PRIEDAS 1: Tiriamų vietų fotografijos

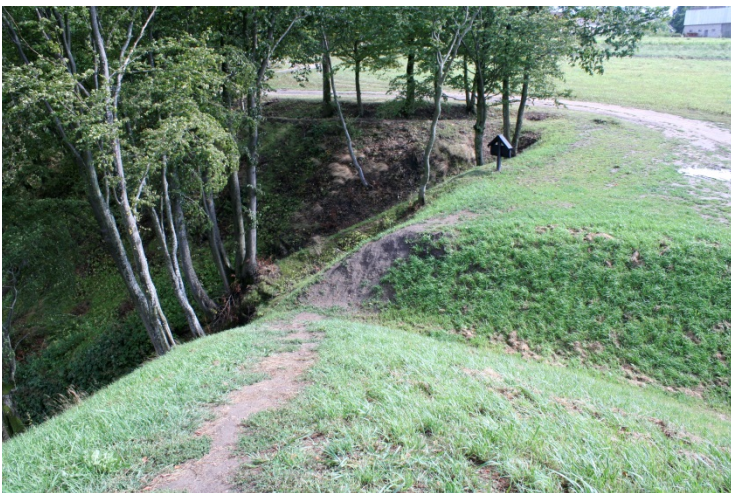
PRIEDAS 2: Planuojamų tirti vietų planas

Pav. 1 Vorpilio piliakalnio aikštelė iš ŠV

Pav. 2 Vorpilio piliakalnio aikštelėje projektuojamo tako vieta iš Š

Pav. 3 Projektuojamo terasuoto tako per Vorpilio pylimą ir griovį vieta iš Š

Pav. 4 Projektuojamų terasuotų laiptų Pilaitės piliakalnyje vieta iš P

Pav. 5 Pilaitės piliakalnio aikštelė iš P

Pav. 6 III piliakalnio projektuojamo tako vieta iš P

Pav. 13 Projektuojamų takų Žydkapių piliakalnio aplinkoje vieta iš ŠV

Pav. 14 Projektuojamų takų ir terasuotų laiptų į Žydkapių piliakalnį vieta iš PV

Pav. 9 Projektuojamos tako tarp kapinių ir renginių scenos vieta iš ŠV

Pav. 10 Projektuojamos žaidimo aikštelės vieta iš PV

Pav. 15 Projektuojamų takų ir terasuotų laiptų į Balnakalio piliakalnį vieta iš PV

Pav. 16 Projektuojamos atokvėpio aikštelės Balnakalio piliakalnyje vieta iš Š

Pav. 11 Projektuojamos automobilių stovėjimo aikštelės (P3) vieta iš PR

Pav. 12 Projektuojamo tako į Žydkapių piliakalnį vieta iš V

Leidimas galioja iki 2012-11-30

LEIDIMAS

vykdyti archeologinius tyrimus

2012-06-06 Nr. 124
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Simonai Širvydaitei**

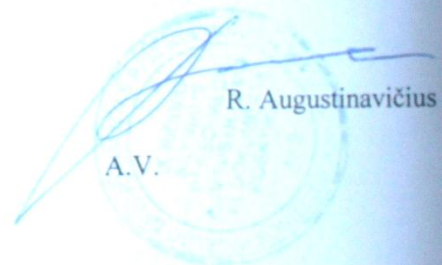
Vykdyti Sudargo, Burgaičių piliakalnio, vad. Vorpiliu (3265), Burgaičių piliakalnio II (3264), Burgaičių piliakalnio III (16141), Sudargo, Grinaičių piliakalnio, vad. Balnakalniu (32363), Grinaičių piliakalnio II, vad. Žydkapiu, su gyvenvieta (24680) ir jų apsaugos zonos, Šakių r. sav., Burgaičių ir Grinaičių k.,

žvalgomojus archeologinius tyrimus

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Sudargo piliakalnių teritorijų ir apsaugos zonos (Šakių r.) (Vorpilio, 16141; Pilaitės, 3264; III piliakalnio, 3265; Žydkapių, 24680; Balnakalnio, 3263) 2012 metų žvalgomųjų archeologinių tyrimų projektas, 2012 06 04, Nr. 124.

Kontrolės skyriaus
vyriausiasis valstybinis inspektorius

R. Augustinavičius
A.V.

[Signature]
2013 m. sausio mėn. 13 d.

PRIĖMIMO AKTAS Nr. 90

2013 m. sausio mėn. 22 d. mes, muziejaus darbuotojas LNM Archeologijos skyriaus muziejininkas
Gediminas Petrauskas

ir VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ archeologė
Simona Širvydaitė

sudarėme šio akto keturis egzempliorius apie tai, kad pirmas priima (nuolatinei, laikinai), o antrasis perduoda muziejui šiuos muziejinės reikšmės daiktus:

Eilės Nr.	Daikto pavadinimas ir jo trumpas aprašymas	Daiktų sk.	Daikto būklė	Lauko nr.	Pastabos
1-67.	Indų, molinių, lipdytų, šukės	67	gera	1-51, 53-68	
68.	Molio tinko fragmentas	1	gera	52	
69.	Geležies gargažė	1	gera	110	
<u>Sudargas (Burgaičiai) II</u> (Šakių r.)					
Piliakalnis (vad. Pilaitė).					
70-87.	Indų, molinių, lipdytų, šukės	18	gera	76-81, 85-87, 89-97	810 115865
88-89.	Gremžtukai, titnaginiai	2	gera	6, 8	
90-93.	Rėžtukai, titnaginiai	4	gera	7, 25, 26, 30	
94-116.	Skeltės, nuoskalos ir skaldytiniai, titnaginiai	23	gera	1-5, 9-11, 13-24, 27-29	
117.	Dirbinio, titnaginio, fragmentas	1	gera	12	
<u>Burgaičiai</u> (Šakių r.)					
Sudargo piliakalnių aplinka (apsaugos zona)					
Radiniai rasti žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu 2012 m. Priimta pagal ataskaitos ARA 390b radinių sąrašą.					
<i>[Handwritten mark]</i>					

